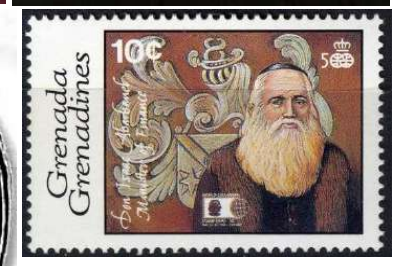

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | hb0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב יעקב יוסף כ"ץ הידוע כרבי יעקב יוסף מפולנאה זצ"ל- נולד בשנת ה'ת"ע (1705). בן למשפחת המקובלים ר' שמשון מאוסטרופולי זצ"ל, ר' יוסף כ"ץ זצ"ל (מח"ס 'יסוד יוסף'), ולמשפחת ר' יו"ט ליפמאן הלר (מח"ס 'תוספות יום טוב'). בתחילת דרכו התנגד לבעש"ט אולם כאשר הבעש"ט הקדוש הגיע לעיר שארגרוד בה שימש רבינו כאב"ד, משך הצדיק את רבינו והוא הפך לתלמידו המובהק (ישנן גרסאות שונות כיצד הבעש"ט הקדוש משך את רבינו להיות חסיד). הלמדנות והקבלה ציינו את דרכו והשפיעו עליו השפעה מכרעת. דיין בשארגרוד שבפודוליה (דרום פולין). **לאחר הפיכתו לחסיד גורש ממשרתו על ידי בני עירו המתנגדים**. שימש כאב בית הדין בראשקוב, נימירוב ופולנאה. במשך שש שנים רצופות, צם במשך כל ימות השבוע ואכל רק בשבתות. כל זאת במטרה לכפר על עוונות ולזכות בעולם הבא. הנהגותיו מופלאות לאין ערוך. בכל היום היה מעוטף בטלית ותפילין ולא פסק מלימוד. למד לא פחות משבע דפי גמרא בכל יום, וקם בחצות הלילה להגות בתורה. הרבה להתענות. במשך שש שנים רצופות צם במשך היום ואכל בלילה ושבע אחד בכל חודש ערך תענית הפסקה (ממוצ"ש קודש עד לקידוש שבת של השבוע שלאחר מכן).

גאון בנגלה ובנסתר. מסופר כי הגאון מוילנה גזר להחרים את הספר 'תולדות יוסף' וגם ה'נודע ביהודה' ביקש לשרוף את הספרים. אולם רבינו בא בחלום לתלמידו ר' יעקב שמשון משפיטיווקא וביקש ממנו לנסוע לפראג. ר' יעקב שמשון התחפש לעני והקשה על ה'נודע ביהודה' בעת שיעורו ובסוף סיפר שהוא הצעיר שבתלמידי רבינו. הדבר גרם שה'נודע ביהודה' חזר בו ונישק את הספר. ר' דב בער המגיד ממזריטש אמר כי רבינו זכה לגילוי אליהו הנביא והשיג מדרגות גבוהות ור' פינחס שפירא מקוריץ טען כי תורתו של רבינו היא מן השמיים. נפטר בפולנאה ב-כ"ד תשרי ה'תקמ"ב (1782). חי כ-77 שנים. ציונו בפולנאה.

מרבתינו: ר' ישראל בעל שם טוב הקדוש, ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **מתלמידינו:** ר' יעקב שמשון משפיטיווקא. **מספריו:** **יתולדות יעקב יוסף**- תורת הבעש"ט ואידיאולוגיה החסידית **בן פורת יוסף יצפנת פענח**- פירושים **יכתונת פסים**. (בשמות כל ספריו מופיע ברמז שם יוסף).

כיצד הרב יעקב יוסף מפולנאה התקרב ונעשה לתלמידו המובהק של הבעל שם טוב הוא מופלא ביותר, ידוע כי רבינו התנגד לחסידות. פעם אחד, אחד מתלמידי המובהקים ביקש ממנו לבוא לחתונתו, והיות ותלמיד זה היה חביב מאוד בעיני הרב, הסכים הרב לבוא. החתונה נערכה במזבז', עיירתו של הבעש"ט הקדוש, והוא התנה עם תלמידו שלא יגשו לבעש"ט. כשהגיעו סמוך לעיירה, הם שכנו באכסניה. הרב ראה כי אב התלמיד החל מתלחש וכי את החתונה יערוך הבעש"ט היות ואביה של הכלה הוא תלמיד הבעש"ט. הרב כעס על כך ועל ביטול התורה של זמן הנסיעה ולא רצה ללכת איתם. לאחר מכן התרכך היות ואף תלמידי חכמים היו מבטלים את תורתם על-מנת לשמח חתן-וכלה. בהגיעו למזבז' שאל היכן תערוך החתונה, ואז נודע לו כי בביתו של הבעש"ט. הוא החליט לגשת שם ולהוכיח לכולם כי חס-וחלילה הבעש"ט אינו צדיק כפי שכולם חושבים. והנה, הגיע לבית ונדחק שם בין האנשים הרבים, והיות ולא הכירוהו, לא התייחסו אליו.

הוא שומע את הבעש"ט אומר: "אתם אנשי פולנאה, הרב יעקב יוסף הוא גדול בתורה. אבל השנה עברו עליו שני מקרים. המקרה הראשון, בערב פסח, היות ואשתו ניקתה לפסח, הוא עלה לעליית הגג ללמוד תורה. לאחר זמן הוא היה צמא. דרך החלון ראה את שואב המים עובר שם. הוא קרה לו, אבל שואב המים עשה את עצמו כאינו שומע. הרב ירד למטה וצעק עליו: "אני מרא דאתרא ואתה לא שומע לי?". למרות היותו כמרא דאתרא לא נכון עשה, משום ששואב המים הנו אחד מ-ל"ו הצדיקים ומיהר עם המים שלנו לצורך אפיית מצה". הרב שומע ומשתומם, אולם אמר לעצמו: "אולי שואב המים סיפר זאת".

והנה, הבעש ממשיך "ט ואומר: "עוד מקרה שעבר הרב. בערב תשעה באב, **בעודו בוכה על חורבן הבית, הרב ברגיש חלישות נוראה וכי הוא עומד להתעלף**. אחד מתלמידיו ניגש אליו והגיש לו תפוח ואמר שמדובר בפיקוח נפש. הרב בירך "**בורא פרי העץ**" ואז חשב לעצמו: "הפחות שבפחותים צם, ואני לא? הרי אני צם משבת לשבת" (באותו זמן נהגו מדי פעם להתענות ממוצאי-שבת ועד כניסת השבת לאחר מכן ברצף) ולא אכל את התפוח.

מרוב צער על הברכה לבטלה נרדם. בחלום הוא רואה שהוא מסתובב בעיירה ומולו עומד גן בעל עצי פרי. הרב השתומם, הרי הוא גר שם ומעולם לא ראה גן זה. הוא חיפש את שומר הגן ושאל: "של מי הגן הזה?". השומר ענה לתדהמתו כי הגן שייך לרב מפולנאה. הרב התפלא ואמר: "אני הרב, ואין לי אוכל אפילו די מחסורי, מהיכן יהיה לי גן?". השומר ענה: "**הגן נוצר מהברכה לבטלה של הרב**". הרב באותו רגע הקיץ והבין כי מדובר בחלום אמיתי. הוא ניגש לספר התהילים אבל נזכר כי מדובר בתשעה באב. לאחר חצות לילה התחיל קורא בדמעות את ספר ראשון מהתהילים ונרדם. בחלום אמרו לו כי **העלים הקטנים שהיו על כל העצים נפלו**, מעוצמת קריאת התהילים, ואז התעורר.

הרב מיד החל לקרוא את הספר השני מהתהילים בבכיות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הפירות** ואז הרב התעורר. מיד החל לקרוא את הספר השלישי מהתהילים בזעקות רמות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הפרחים מהעצים** והוא התעורר. מיד הוא החל לקרוא את הספר הרביעי מהתהילים בעצבות ובבכיות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הענפים מהעצים** והוא התעורר. מיד הוא החל לקרוא את הספר החמישי בזעקות שבר של ממש ונרדם, והנה בחלומו מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הגזעים**.

"ובכן, אנשי פולנאה" המשיך הבעש"ט, "אומנם יש לכם רב גדול, אבל הרב לא הצליח לעקור לגמרי את הגזעים והם רק נפלו. **כדי לעקור את הגזעים הרב חייב לבוא אלי**". רבינו מקשיב ולא מאמין למשמע אוזניו, כל מה שהבעש"ט הקדוש סיפר בדיוק קרה לו ולא החסיר מאומה. הוא ניגש לבעש"ט הקדוש וכשעיניו זולגות דמעות אמר: "הרב, באוזננו שמענו והיינו כחולמים" וקיבל את הבעש"ט כרבו המובהק.

הצדיק הרב יהודה מועלים זצ"ל - נולד בשבט ה'תרפ"א (1920). התייתם מאביו, כשהיה בן חודשיים ימים בלבד! מגיל צעיר שקד על התורה הקדושה בישיבת 'פורת-יוסף'. מונה בגיל 24 לשמש כחזן ורב בביה"כ טוויג בשכונת "מקור ברוך" בירושלים. מגיל 28 שימש כר"מ ומראשי ישיבת פורת-יוסף בה שימש עד יומו האחרון. מגדולי הדור. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלג.** לא הסכים ללבוש מעיל ארוך כיאה למעמדו הרוחני, עד שהכריחוהו בכך, ונעתר, משום חשש לביזיון התורה ולומדיה.

קירב לתורה רבים. התנהל בפשטות מופלאה. סירב לקבל עוזרים ומשמשים. מסר את נפשו למען התורה הקדושה ותלמידיו. דייקן. בכל ימות השנה היה מגיע לישיבה ללמד ברגליו ולא ברכב. תפילותיו לא שבו ריקם. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. מן הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל היה רגיל לשלוח אליו אנשים אחרים בכדי שרבי יהודה יעשה עבורם פדיון נפש ויברכם. הרביץ תורה למעלה מ-60 שנים. סלד מן הכבוד כבורח מן האש. נפטר ב-כ"ד תשרי ה'תשע"א (2011) בשעת המנחה של שבת בראשית. ציונו בהר המנוחות בסמוך לציונו של החיד"א זצ"ל. חי כ-90 שנים.

סבו: רבי יהושע שרעבני. **מרבותיו:** הרה"ג עזרא עטיה. **חברותא:** מן הרה"ג עובדיה יוסף, הרה"ג בן ציון אבא שאול, הרה"ג מרדכי רביבו והרה"ג המקובל ר' יצחק כדורי. **מתלמידיו:** המקובלים הגאונים חכם מנצור בן שמעון, הרה"ג יוסף עדס, הרה"ג יעקב יוסף, הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א ועוד רבים.

לא אחר חופשת החגים של סוכות, נכנס הרב בתחילת "זמן חורף" למסור את שיעורו, הביט הוא בתלמידו הרב רועי כהן ואמר לו: "**החורף הזה אתה מתחתן**", ואכן, אותו תלמיד בא בקשרי נישואין בחודש טבת, והתחתן ביום א' ניסן.

○ יפר הרב יעקב ששון על כוחו של הפדיון, שהרב עשה: פעם אחת, נכנסה אשה לביתו של מן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, לפני קרוב לחמישים שנה, ובכתה בפניו, שלא זכתה לזרע של קיימא, כי תמיד היא מפילה את פרי בטנה. מן הביט בה ואמר: "**לכי לחכם יהודה מועלים, שגר ברחוב יונה, הוא יעשה לך פדיון נפש, והוא יכול לעזור לך**". מיד הלכה האשה לרב, והוא עשה לה פדיון נפש וברכה, שתזכה לזרע של קיימא, וזכתה אחר כך לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

על הנהגותיו המופלאות, כיצד סירב להינות ולא הטריח את הזולת: סיפר על עצמו, כי מאז שנשא את אשתו הרבנית שתחיה, לפני כשבעים שנה, ועד היום, כשרצה לשתות כוס קפה, מעולם לא הכין רק לעצמו, אלא תמיד הכין גם לאשתו. הקשה נכדו: "ומה יקרה, אם סבתא לא תרצה?" ענה לו: "אני את שלי עשיתי".

○ יוצא בזה סיפר המקובל הרב בניהו שמואלי שליט"א: "פעם אחת הגיע הרב בשעת לילה מאוחרת לביתו, הדלת הייתה נעולה, ובכיוס לא היה המפתח. מאחר ולא רצה להפריע את מנוחת אשתו, לא נקש על הדלת, אלא נותר מחוץ לבית במשך כל הלילה".

○ יפר הרב יעקב יוסף זצ"ל על מעשה החסד של הרב: לפני זמן לא רב הגיע הרב לתחנת "מגן דוד אדום" במטרה לקבל טיפול רפואי. כשהגיע הרב ברגליו (ולא בסיוע רכב) הזדעזע בעל התחנה, בראותו את הרב הישיש, ומיד חש לטפל בו. הרב פנה אליו ואמר: "**לא בי תטפל, כי אם באדם שליוויתי הנה!**". בעל התחנה העיד, כי הרב ליווה בעצמו את אחד מעניי העיר, שהיה מחוסר דיוק, המוכר לתחנה, והדבר היה לפלא, איך הרב ברוב חמלתו חס על האדם וחשש לבריאותו והוליך אותו ברגליו לתחנה, כדי שיקבל טיפול רפואי הולם, על אף גילו המבוגר והמאמץ הגופני הנדרש ממנו בליווי זה. המתין הרב, עד שיקבל את הטיפול הרפואי, ולאחר מכן החזירו במונית לביתו.

א אחד מתלמידי הרב סיפר: "במשך תקופה ארוכה התקשיתי למצוא את זיווגי. באחד הימים נפגשתי עם בחורה, ונראה היה לי, כי ישנה התאמה בינינו, ונוכל לבנות בית נאמן בישראל. אולם למגינת לבי, הבחורה סירבה להמשיך להיפגש, מכיוון שעבדתי לפרנסתי במשך כל היום, ואילו היא ביקשה תלמיד ישיבה, שילמד חצי יום. סיפרתי זאת בצער לרב. בו במקום חייג הצדיק לבחורה ואמר לה: "**מדבר יהודה מועלים! אני ערב עבור הבחור, שילמד חצי יום**". הרב לא הסתפק בכך, אלא נטל את קולמוסו וכתב מכתב חם עבורי, ואת התחייבותו האישית, שאלמד חצי יום". הוסיף הבחור בהתרגשות, "היכן ניתן למצוא רב שכזה, שישפיל את עצמו כדי לעזור לתלמידו?!".

מ ספר ימים לפני פטירתו הזמין אבי הבן את הרב לברית מילה של בנו, הסכים הרב, למרות שמדובר היה על חשבון מנוחת הצהריים שלו. התפלא אבי הבן, והבין, שהרב סבור שהוא יישב סנדק. כדי שלא תיגרם אי נעימות, הודיע אבי הבן לרב שאין בכוונתו לכבדו בסנדקאות. אמר הרב לסובבים אותו: "**מאחר שאינני הסנדק עדיף לי לנוח ולאגור כוחות להמשך היום מאשר ללכת לברית. אבל, בכל זאת אלך. ואם תשאלו מדוע, כדי שלא יחשבו המזמינים, שנעלבתי שלא כיבדונו בסנדקות, ויהיה להם חוסר נעימות מכך**".

על ענוותנותו המופלאה, ניתן ללמוד מן הסיפור שלפנינו: לפני כעשרים שנה ביקשו ממנו ראשי הישיבה דאז שילבש פראק כראוי לר"מ בישיבה, אך הרב סירב בכל בתוקף. לקחו את המידות שלו והוציאו לו מהארון את כל החליפות והשאירו לו רק פראק. כשבא בבוקר ללבוש חליפה ראה שיש רק ארון. מיד לקח מספריים וגזר מהארון. כשהגיע לישיבה, ראו זאת הרבנים ואמרו לו שאין מה לעשות, הוא חייב ללבוש פראק. אמר להם: "אני אעשה הסכם, קודם כל זה לא יהיה פראק, אלא מעיל ארוך. ודבר שני, אתם טענתם, שזה בגדי עבודה. אני אלבש רק בישיבה ומחוצה לה אמשיך בבגדים קצרים". וכך היה, כשהיה הולך להתפלל בבוקר שחרית, היה לובש קצר וכשיוצא לישיבה יוצא עם ארון. גם בצהריים אחרי הישיבה לא היה הולך בבגד ארוך, אלא קודם כל מחליף את החליפה.

ויפר הרב ניסים בן פורת הי"ו על התמדתו המופלאה של הרב בכל מקום ובכל מצב: "לפני עשר שנים אושפז הרב בביה"ח 'הר הצופים' בעקבות שבר ברגלו. מופלאה היה לראות את הרב שוקד על לימודו למרות הכאב שאחזו. הייתי מגיע אל הרב בשעות אחה"צ ללימוד עם הרב 'משנה ברורה'. אי אפשר היה לתאר את בקיאותו. כל הספר שגור על לשונו מילה במילה. באחד מימי שישי בתום הלימוד נפרדתי מהרב תוך קביעה שבעז"ה ביום ראשון נמשיך את לימודנו. כאשר חזרתי לביה"ח גיליתי לתדהמתי כי הרב סיים את כל הספר, וזאת לאחר שביום שישי היינו באמצע הספר".

מדהים היה לראות כיצד הרב מתנתק מהמתרחש סביבו, וכולו נמצא רק בתורה. באחד הימים, מצאתי את הרב לומד בלובי של המחלקה. מכשיר הטלוויזיה דלק כאשר מסביבו היו עשרות אנשים צופים במשחק כדור-רגל. במרכז הלובי, הייתה קבוצת בני-מיעוטים משחקים דמקה בקול רם. ואילו הרב, שקוע כל כולו בתורה הקדושה ולומד 'משנה ברורה'. משל נמצא הוא בתוככי הישיבה.

באחד הימים פנה אחד הפרופסורים לרב ושאל: "תגיד לי! מי זה שבא כל יום ללמוד איתך, בן או נכד?". השיב לו הרב: "זה תלמידי לשעבר, הוא בכלל לא קרוב משפחה". ניכר היה בפני הרופא – שהוא מנסה להסתיר את תדהמתו הרבה. "מה, כך התלמידים מכבדים אצלכם את הרבנים?! אצלנו באוניברסיטה אין בכלל כבוד למרצים, חבל שאני לא למדתי בישיבה". ראה הרב, כי הוכשרה השעה ולבו נפתח ליהדות, דיבר על ליבו על חשיבות הנחת התפילין, ואכן לא ניתן היה להאמין, הפרופסור החל להניח תפילין מידי יום ביומו. ואין הוא היחיד, הרב שהיה בעל מתק שפתיים שכנע בדרכי נועם עוד מספר אנשים להניח תפילין מידי יום. בנוסף, ביזמת הרב, מאז אשפוזו החלו להתקיים תפילות מנחה וערבית בבית הכנסת של בית החולים.

מידי שבת בשבתו היה מגיע בשעות הבוקר לביה"ח טוויג שבשכונת "מקור ברוך" שבירושלים לשמש כחזן, ושוב היה חוזר לפני צאת השבת כדי למסור את דרשתו הקבועה. מעולם לא החסיר ולא איחר לדרשתו. לא משנה מה היה מזג האוויר בחוץ: חם, גשום ואפילו כאשר השלג נערם ברחובות. באחת השבתות הגיע הרב באיחור של פחות מחמש דקות לדרשתו. לפתע קם אחד מהמתפללים והחל לצעוק על הרב לעיני כל מתפללי בית הכנסת: "מה זה אתה מאחר? בשביל מה אנחנו משלמים לך?".

הרב לא הגיב במאומה לדבריו, צעד כדרכו בענוה יתירה אל מקומו ונשא את דרשתו. לאחר התפילה הרגיש הלה, כי הגזים בתגובתו ופגע ברב ולפיכך בא לבקש את סליחתו, מה הופתע לשמוע את הצדיק אומר: "אין צורך בבקשת סליחה, אני בכלל לא שמת לי לבי לדברים". רק נציין כעובדה כי "המשכורת" השנתית של הרב באותם הימים הייתה אלף ש"ח בלבד!! המשכורת כללה את התפילות עבור ימים נוראים, חגים ומועדים, תקיעת שופר ושיעורי תורה לרוב. הרב למעשה היה מגיע אך ורק לשם שמיים.

הרב רגיל היה להעלות על הכתב את חידושי הנפלאים והעמוקים בגמרא, אך לאחר מכן היה גונזם, כדי שלא יחשיבוהו כגאון ושלא ייכשל ח"ו בגאווה. חלק מהגיליונות מסר רבנו לתלמידו, הלה אספם וניתן היה לאגוד מהם ספר עב כרס. אולם, מאחר שהרב הזהירו שלא יפרסם בשום פנים ואופן את חידושיו, ונמנע מכך. באחד מן הימים גילה הרב כי לנכדו נודע אודות הכתבים הללו. תפס הרב את תלמידו ושלא כדרכו הקפיד עליו וגער בו: "הרי הזהרתי אותך שלא תגלה!!!".

הרב יאיר אבא שאול סיפר על כוחן של ברכות הרב וכיצד התקיימו במלואן - ולהלן סיפור אחד מני רבים: אחת המשפחות בשכונת "מקור ברוך" נערכה לקראת מסיבת ה"בר-מצווה" של בנם. אולם ההורים לא תכננו לערוך את האירוע בהפרדה, כפי המתבקש. כל רבני השכונה ניסו לדבר על ליבם להניאם מכך אך ללא הועיל.

שמועה זו גונבה לאוזנו של הרב, קרא הרב להורי חתן הבר-מצווה ואמר להם: "אתם תקיימו את מסיבת הבר-מצווה של בנכם בצניעות, תוך כדי הפרדה בין הגברים לנשים, ואני מבטיח לכם בן בתוך שנה!". ההורים לא יכלו לסרב להצעה, מאחר שהם מחכים לבן במשך 8 שנים!!! ניאותו ההורים וערכו את האירוע בצניעות ובהפרדה המתבקשת. דברי הרב התקיימו במלואם, בתוך שנה זכו ההורים לתאומים.

הגאון הרב חיים זאנוויל אברמוביץ מריבניץ זצ"ל- נולד בשנת ה'תרנ"ח (1898) בבוטושאן שברומניה. בגיל שנתיים וחצי התייתם מאביו, ועבר להתגורר בבית הרבי משטפנשט שלא היו לו ילדים. הרבי אימצו ולימדו תורה. רבינו סיפר שבגיל שמונה-עשרה שנים בלבד כבר ידע את כל הש"ס עם פירוש רש"י בעל-פה. בעת חוליו של הרבי משטפנשט אמר לו הרבי: "שלושה דברים אני מעביר לך: את רוח הקודש שלי, את הצורה שלי, ואת החן שלי". לאחר פטירת רבו עבר לשאץ. לאחר נישואיו התגורר ליד חותנו ביאס ובהמשך עבר לקשיניב ובריבניצה.

לאחר השואה נשאר להתגורר בריבניצה תחת השלטון הקומוניסטי שאסר כל סוג של פעילות יהודית והחל לשמש כאדמו"ר. הוא מסר שיעורי תורה, מל, שחט והכל במסירות נפש ולכן היה נתון תמיד תחת מעקב של הק.ג.ב. שממנו ניצל באופן ניסי. הקפיד על טבילה במקווה במסירות נפש אפילו בקרח. בכל לילה ערך תיקון חצות באריכות גדולה ובבכיות שלפעמים ארך אף כ-12 שעות. הלך עם שק תחת בגדיו, והרבה בתעניות. גאון עצום. רבים פנו אליו ונושעו. **בעל רוח הקודש ואף העיד על עצמו כי ביכולתו לראות 'מקצה העולם ועד סופו'**. בשנת ה'תשל"ג (1972) עלה לארץ והתגורר בבני-ברק ולאחר מכן התיישב בירושלים ונודע כקדוש עליון ובעל מופתים למעלה מגדרי הטבע. שנה לאחר מכן עבר לארצות הברית למיאמי, בקראון הייטס, בסי גייט (ברוקלין) ולבסוף במונסי. תושבי מונסי כינו אותו ה'בבא סאלי' של האשכנזים. נפטר באיסרו חג סוכות, כ"ד תשרי ה'תשנ"ו (1995). חי כ-97 שנים. ציונו במונסי.

אביו: ר' משה (היה תלמידו של האדמו"ר ר' אברהם מתתיהו פרידמן משטפנשט). **אימו:** מרת יוטא ציפורה. **נשותיו:** מרת שרה (זיווג ראשון), מרת פרידא מלכה (זיווג שני). **מרבתינו:** הגאונים האדמו"ר ר' אברהם מתתיהו פרידמן משטפנשט, ר' יהודה ליב צירלסון (הרבי מקשיניב) ור' יהודה אריה לייבוש פרנקל מבוטושאן. **חברותות:** האדמו"ר ר' יעקב יוסף טברסקי מסקווירא והאדמו"ר ר' אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן.

יפר ר' צבי הירש גרז'וי, שאביו שימש כמשב"ק של הצדיק: "ידוע כי הרבי היה הולך לטבול גם בימי החורף הקרים ביותר, כשהנהר היה קפוא כולו. הוא היה יוצא מן הנהר כחול כולו. באחד הימים הגיעו נערים לא יהודים לנהר וראו את הרב נכנס לנהר. הם החלו לזרוק לעברו אבנים. הרבי יצא מן המים לאחר כמה דקות והביט בהם לרגע אחד קצר. **אחד מהם באותו הרגע הפך למשותק וכך נשאר עד יומו האחרון.** העיר כולה הייתה בהלם למראה קדושת רבינו".

עוד סיפר ר' צבי הירש גרז'וי כי באחד הימים ביקש הרבי מאביו שיסיע אותו לאחת העיירות הרחוקות ביותר, כדי לעשות שם ברית מילה. הנסיעה ארכה כמה שעות. אחרי כמחצית מזמן הנסיעה ראה אבי כי הדלק עומד להיגמר והוא אמר שחייבים לעצור בעיירה הקרובה כדי להיכנס לתחנת דלק. הצדיק לא התייחס לדברים ואמר: "לא צריך למלא דלק".

ואכן כך היה. הם הגיעו עד אותה עיירה בלי שמילאו דלק. אחרי שהגיעו למקום, הרב אמר לאבי שיסיע לריבניץ לבדו. אבי סמך על דברי רבינו וגם כעת לא מילא את הרכב בדלק ונסע את כל הדרך חזור בלי דלק. כשהגיע לעיירה, נכנס לבית הרבי כדי להניח שם דבר מה. שם פגש את הרבנית שסימנה לו להיות בשקט. הוא שאל: "מה קרה?", והיא השיבה שהרבי כבר הגיע לפני מספר שעות וכעת הוא נח בחדרו.

רבינו הרבה בטבילות, ומדי יום טבל ש"י 310 טבילות. כשנשאל על כך השיב: "יש כל כך הרבה צרות, אבל יהודי צריך לעשות מה שצריך. התפקיד שלי לפעול ישועות". וכך פעל באמצעות הטבילות. באחת הפעמים היה הרב צריך להיות מסדר הקידושין באיזור תל-אביב. הרבי היה צריך לנסוע לחתונה ועדיין לא התפלל שחרית. כיוון שרצו שהרב יספיק עוד להגיע לחתונה, הביאו את הרב למקווה מים שהיה בקרבת מקום. אלא שהרבי אמר: "**זה לא מקווה, זה מים!**".

כשנשאל מדוע אומר הוא כן, אמר: "תבררו אצל ר' אברהם מאיר פקשר אם המקווה בסדר". (מדובר ביהודי בשכונת סנהדריה בירושלים שהיה אחראי על החלפת המים במקווה). כשהתקשרו אליו, היה הלה בהלם וסיפר כי לפני מספר שעות הוא החליף את המים והיה צריך לתקן משהו, ולכן ניתק את המקווה מהבור והוסיף: "**המקווה הוא מהודר, אבל באותה שעה הוא לא היה מחובר לבור!**". ותהא, "כמה אנשים כאלה יש, שיכולים להרגיש שזה רק מים?".

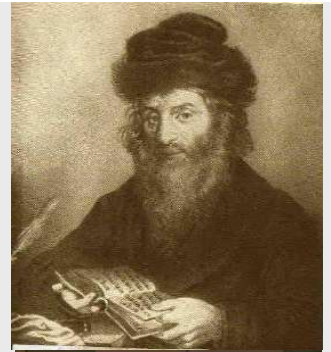
באחת הפעמים הגיע אדם לבקש ברכה מרבינו מכיוון שרצה להיכנס לעסק מסוים. הצדיק הביט לעברו ואמר לו: "אל תיכנס לעסק הזה!". אותו האדם אמר: "אבל רבינו, זה משתלם מאוד, אפשר להרוויח פה הרבה!". אבל הצדיק המשיך ואמר: "**לא כדאי לך!**". אותו אדם לא שמע לקול רבינו כי הרגיש שרק רצה לקבל ברכה ולא יעוץ. בסופו של דבר סיפר שהוא שילם על כך ביוקר וכל העסק לא השתלם כלל וכלל כדברי רבינו.

יפרה אשתו הרבנית- פעם הלכנו לטייל. כל יום הוא נהג ללכת לטיול קצר. במהלך ההליכה הוא אמר: "כשאני מרגיש טוב, אני יכול לראות מקצה העולם ועד סופו". בנוסף אמר: "יש דברים שאני יודע, אך אין לי רשות לספר. זה ממש מתפוצץ בתוכי".

אם ראשונים כמלאכים - רבי משה סופר החת"ם סופר זצ"ל

רבי משה סופר זצ"ל - החת"ם סופר על שמו ועל שם ספריו (חידושי תורת משה), מרבני הונגריה, נולד בשנת ה'תקכ"ב (1762), בהגיעו לגיל 9 למד בישיבתו של ר' נתן אדלר בפרנקפורט דמיין (גרמניה). **בגיל 13 כבר דרש בענייני הלכה**. נסמך להוראה על ידי ר' נתן אדלר הכהן ור' מרדכי בנט. נשא לאישה את בתו של ר' משה ידוויץ בפרוסניץ. מחוסר פרנסה קיבל על עצמו משרת רבנות בעיר דרזניץ, ובשנת תקנ"ח (1798) עבר למטרסדורף (הונגריה) ועמד בראש הישיבה כחמש עשרה שנים. בשנת תקס"ג (1803), כשנפטר ראש ישיבת פרשבורג, ר' משולם איגרא, נקרא למלא את מקומו ועמד בראש ישיבה גדולה שהקים, ומאות תלמידים הגיעו אליה מכל אירופה. עוד בטרם הגיע לפרשבורג כבר נודע כגאון וגדול בתורה. שימש כרב הגליל (המחוז) וכראש הישיבה כ-36 שנה – עד יום פטירתו.

על רבינו העיר נכדו, ששמע מפיו (ספר חוט המשולש), שכך היה סדר לימודו: במוצאי שבת קודש למד 24 שעות רצופות ללא אכילה ושינה, בליל שני אכל אכילתו וישן עד שעה 11 בלילה, קם ולמד עד ליל ג', התפלל ערבית אכל ונשאר ללמוד כל הלילה וכו' כך שכל שני ימים ישן רק פעם אחת ולמשך שעות בודדות, בשאר הזמן למד, וכן נהג שנתיים רצופות. נפטר ב- כ"ה תשרי תקצ"ט (1839). חי כ-77 שנים.

אביו: ר' שמואל. **אימו:** מרת רייזל. **אשתו:** בת ר' משה ידוויץ בפרוסניץ. **מרבותיו:** ר' נתן אדלר הכהן, ר' פינחס לוי הורוביץ (בעל ה'הפלאה'), ר' משולם זלמן חסיד. **מתלמידיו:** ר' אברהם שמואל בנימין, ר' הלל ליכטנשטיין, מהר"ם שיק (רב קהילת חוסט בהונגריה), ר' אריה מבייא. **בניו:** ר' אברהם שמואל בנימין (הכתב סופר), ר' שמעון. **מספריו:** השאיר כ-100 כתבי יד: **יחת"ם סופר - חידושים על הש"ס פירוש על הגדת פסח יצוואת משה פירוש על התורה סופר זכרון - סיפור צרותיו במשך הימים שבה פרשבורג הייתה במצור בימי מלחמת צרפת.**

העיד נכדו ששמע מפי סבו (ספר חוט המשולש), שכך היה סדר לימודו של רבינו: במוצ"ש קודש למד 24 שעות רצופות ללא אכילה ושינה, בליל שני אכל אכילתו וישן עד שעה 11 בלילה, קם ולמד עד ליל ג', התפלל ערבית אכל ונשאר ללמוד כל הלילה וכו' כך שכל ב' מעת לעת ישן רק פעם אחת, וכן נהג שנתיים רצופות.

מסופר על הגאון ר' משה סופר זצ"ל, שפעם בא להתקבל לישיבתו בחור שלא ידע כלל צורת אותיות של א"ב, וכשעמדו על טיבו הבחינו בו שלא ידע כלום, והוא גם קשה תפיסה, וגם אינו זוכר דבר ממה ששלמדו אותו, אבל החת"ם סופר הבחין בו שהוא ירא שמים והסכים לקבלו לישיבתו, וביקש מתלמידיו שיקבעו אותו סדרי לימוד. בתקופה הראשונה כשלמדו עימו היה קשה כקריעת ים סוף. **מפעם לפעם היו התלמידים פונים לרבם בטענה שיש כאן מקח טעות מעיקרו, והבחור אינו ראוי כלל ללימוד. אבל החת"ם סופר עודדם וחיזקם שלא יתיאשו וסוף ההצלחה לבוא. ואכן לאחר עבודה קשה ומייגעת שנמשכה זמן רב, החל התלמיד להתקדם מדרגה לדרגה עד שהגיע לדרגה שכבר יכול היה ללמוד גמרא.**

לאחר שנים רבות קיבל החת"ם סופר מכתב מדיין אחד, עם שאלות בהלכה. והשואל מפלפל בטוב טעם ודעת בראיות מהש"ס ומהפוסקים. החת"ם סופר הראה את המכתב לבנו, ולאחר שבנו קרא בעיון את המכתב, שאלו: "מה דעתך על שאלת הדיין?". ובנו ענה לו, **שהמכתב נכתב ע"י גאון בישראל**. להפתעתו גילה לו אביו: **"דע לך בני, שהשואל הוא לא אחר מאשר אותו תלמיד שבשעתו כולם נתייאשו ממנו מללמדו תורה, ורק בזכות שעודדנו את תלמידו שיתמידו עמו בלימודו, הצליח אותו תלמיד להחזיק מעמד, ובמשך הזמן התמיד בלימודו וזכה להעלות ולהתעלות עד היום"**.

האדמו"ר מקלויזבורג סיפר בשם ר' יחזקאל משינווה, שהעיד כי בפרשבורג עירו של החת"ם סופר, גר אדם רשע בשם שמחה. ועינו הייתה צרה בתלמידי החת"ם העוסקים בתורה. עד שאיים שילשין עליהם למלכות כי משתמטים הם מעבודת הצבא. הוא התרברב כי ילבישם מכנסיים אדומים. כאשר נוכחו ראשי הקהל בסכנה המרחפת על הישיבה נכנס מיד לרבינו ונכנסו אליו בעיצומו של השיעור, רמז להם לומר מה בפייהם, והם בכנו וסיפרו לו על הסכנה המרחפת על ראשם. החת"ם המשיך בשיעורו כאילו דבר לא קרה, והעסקנים הנאמנים נשארו לעמוד, תוך שהם לוחשים לו שצריך לפעול ללא דיחוי. הורה הרב על הגמרא ואמר: "אנו עושים". והמשיך בשיעורו ללא כל הפסק. לאחר השיעור הלך הרב אל אותו רשע וניסה לדבר על לבו שיחזור בו מכוונתו, אך ללא הועיל. והרשע לא קם ולא זע בפניהם ועוד העיז פניו לומר, שאין מה לדבר איתו ובכוונתו לטטוח למחרת בבוקר, את כל דבריו בפני בית-המשפט. נענה החת"ם סופר ואמר: **"בוקר ויודע ה' את אשר לו". מיד כאשר עזב את הבית נשתרבה לשונו של אותו רשע וגרמה לחנק בגרונו. אשתו של המלשין אשר ראתה כי חיי בעלה בסכנה, רצה אל החת"ם סופר והתחננה לפניו שיתפלל לרפואתו. השיב לה הרב: **"אני מתפלל עבורו תפילה ההוגנת לו - ולמלשינים אל תהי תקווה"**, ותוך כדי דיבור יצאה נשמתו. הרב, ברצותו לקדש שם שמים ברבים, יצא להלווייתו של אותו רשע, וליד מיטתו פתח ואמר: **"שמחה לארצך - שמחה מובל לקבורה בארץ, וששון לעירך - העיר פרשבורג צהלה ושמחה"**.**

בו של הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל (הצדיק ר' יוסף שמואל זצ"ל) נמנה על מקורביו של החת"ם סופר. כאשר הקשתה בתו ללדת וישיבה ארבעה ימים על המשבר, ביקש מהחת"ם סופר שיעתיר ויתפלל עבורה. ואכן תפלתו עשתה פרי והאשה ילדה בשעה טובה ומוצלחת את עקיבא יוסף. עם שחר, בא ר' יוסף שמואל לבשר לרב את הבשורה המשמחת. "מתי ילדה?", התעניין החת"ם סופר. "כחצות הלילה" - השיב. "ומדוע לא באת לבשרני מיד?", שאל הרב. "כי לא רציתי להעיר את רבינו" הייתה התשובה. "להעיר?! תמה החת"ם סופר, "הרי היית מחייה את נפשי בבשורה! שכן זה הלילה הרביעי שלא ישנתי מרוב צער וחרדה לשלומה!"

הסדר בישיבתו של רבינו בפרשבורג היה, שהוא מסר סדרת שיעורים בעשרים וארבע סוגיות. סדרת השיעורים התפרסה על-פני שלוש שנים, ובשנה הרביעית היה מתחיל את סדרת השיעורים מחדש, בעבור תלמידים חדשים. יצחק-אהרון לנדסברג היה תלמיד מצטיין בישיבה, ושמו הלך לפניו כאחד העילויים שבחבורה. הוא נכנס לישיבה בגיל צעיר, ועל-כן נשאר בה שנה נוספת, דבר שלא היה מקובל. עם תחילת הלימודים של השנה החדשה סח לפי תומו באזני תלמידי הישיבה החדשים, **כי עדיין זוכר הוא היטב את השיעור הראשון ששמע מפי רבינו בבואו לישיבה**. התלמידים הצעירים ביקשו שיחזור על השיעור והוא **והחל להרצות בשפה קולחת ובוטחת את שיעורו של החת"ם-סופר בסוגיה הנלמדת**.

אך סיים יצחק-אהרון את 'שיעורו', הגיע רבינו ופתח בשיעורו. התלמידים החליפו ביניהם מבטי פליאה. **הם זכרו היטב את מילותיו של יצחק-אהרון, בשעה שחזר על השיעור, ואלה היו כמעט אותן מילים שיצאו זה עתה מפי ראש-הישיבה**. כעבור כמה דקות קלט רבינו את חילופי המבטים וביקש הסבר לדבר. מבוכה השתררה בחדר. לבסוף בחר באחד התלמידים ותבע ממנו להסביר. התלמיד נאלץ לספר, כי זה עתה חזר התלמיד לנדסברג בדיוק על אותו שיעור. רבינו שקע בהרהורים ולבסוף אמר: "האומנם הבחור יצחק-אהרון לנדסברג הקדימני באמירת השיעור? אם כן, אין לי מה לחדש הפעם". **סגר את הגמרא ויצא**.

עזיבת רבינו באמצע השיעור השרתה אווירה קשה בקרב התלמידים. יותר מכולם חש יצחק-אהרון תחושת אשם עמוקה. בלב נשבר ובראש מורכן ההסתגר בחדרו. "מה עוללתי לרבי היקר!", מלמל בעיניים זולגות דמעות, "איך גבה ליבי וכיצד העזתי להחציף פני כל-כך!". תלמידי הישיבה הבינו לרוחו של יצחק-אהרון ולא הפריעו לו. חלפה שעה, חלפו שעתיים, חלף הלילה, ויצחק-אהרון עודנו מסתגר בחדר. העניין היה לנושא השיחה היחיד בישיבה: **האם חטא יצחק-אהרון במעשהו, או שמא עשה זאת בתום-לב מוחלט ואין להאשימו?** האם נכון נהג הנשאל כשגילה לראש הישיבה את האמת, או שזה מקרה שבו מותר ומוטב היה 'לשנות' מן האמת? האם על יצחק-אהרון להתנצל לפני החת"ם-סופר? ואולי ראוי שמשלחת גדולה, המייצגת את כלל התלמידים, תתייצב לפניו ותבקש את מחילתו?

את הדיונים הבלתי-פוסקים בסוגיה קטעה הודעתו של החת"ם-סופר. בהודעה נקראו כל תלמידי הישיבה, ללא יוצא מן הכלל, להתכנס באולם ביהמ"ד בשעה הנקובה. בתוך דקות החלו שמועות וניחושים, בשאלה מה יגיד ראש-הישיבה. **האופטימיים, ואלה היו במיעוט, הניחו שהוא ישמיע כמה מילות מוסר ויסיים את הפרשה**. הפסימיים נעו בניחושיהם בין שיחה קשה ונוקבת, ובין הגרוע מכול-הודעה על נטישתו את כס ראש-הישיבה, **הואיל ו"אין לי עוד מה לחדש"**. המתח באוויר הורגש היטב. כארבע-מאות תלמידי הישיבה המתינו לתחילת דבריו של ראש הישיבה. הרב סקר את התלמידים בעיניים לחות ושתיק.

לפתע פרץ בבכי. "בני היקרים", פתח ואמר, "מאז אתמול אינני מוצא מרגוע לנפשי. מה עשיתי! ביזיתי את תלמידי יצחק-אהרון. במקום לשבח תלמיד יקר זה, שקלט וזכר את שיעורי מלפני שלוש שנים, נחפזתי לבטל את שיעורי וגרמתי לו עוגמת-נפש וצער עמוק. אספתי את כולכם לצורך דבר אחד". מבטו עבר מתלמיד לתלמיד עד שמצא את מבוקשו. בקצה האולם, בפניה, הצטנף לו, חיזור ורועד, יצחק-אהרון. ראש הישיבה קרא לעברו: "אנא, תלמידי היקר, אנא סלח לי!". צמרמורת הרעידה את מאות התלמידים. ראש ישיבתם, הגאון הנודע, מכנס אותם רק כדי לבקש בנוכחותם מחילה מתלמידו. המאורע המסעיר העסיק את בחורי הישיבה בפרשבורג עוד זמן רב. **התלמידים הצעירים, שהצטערו על שהפסידו שיעור מפי רבם, הבינו כי זכו לשיעור יקר הרבה יותר, שיעור מיוחד באהבת-ישראל ובענווה, שיעור לכל החיים**. ואילו התלמיד העילוי, מוקד הפרשה, גדל והיה לרבי יצחק-אהרון לנדסברג, לימים אב-בית-דין של גרויסורדין.

הגאון הרב אברהם גניחובסקי זצ"ל - נולד בישראל בשנת ה'תרצ"ז (1936). כבר בצעירותו ניכר היה, כי עדיו לגדולות. התמדתו הייתה מופלאה. למד בישיבת אור ישראל בפתח תקווה. לאחר מכן למד בישיבת פוניבז' לתקופה קצרה, וכעבור זמן עבר ללמוד בישיבת סלבודקה בבני ברק. חברו לספסל הלימודים היה הרב משה מרדכי שולזינגר, והשניים נחשבו בולטים בכשרונותיהם ובהתמדתם.

חמתו נישאה בזיווג שני לגאון ר' דב בריש וידנפלד מטשיבין ולאחר נישואיו היה מקורב לרב וידנפלד. הוסמך על ידי הרב וידנפלד והרב אלישיב. במשך שנים למד בכולל של ישיבת סלבודקה, ובמשך תקופה כיהן כר"מ בישיבת חמד בראשות רב המושב הרב שלמה נח קרול. בשנת ה'תשכ"ז (1967), כשנתיים לאחר פטירת הרב וידנפלד, התמנה על פי צוואתו לכהן כאחד מראשי ישיבת טשיבין בירושלים, שבה כיהן במשך ארבעים וחמש שנה והעמיד תלמידים רבים. במקביל לתפקידו בישיבה נהג למסור שיעורי תורה רבים בבתי מדרש ובבתי כנסת של קהילות וחוגים שונים ברחבי הארץ.

לצד עיסוקיו התורניים הרבה לעסוק בפעולות צדקה וחסד. **ענוותן מופלג. בקיאותו נודעה בכל התורה כולה.** בעל מידות מופלאות. התרחק מגינוני שררה וכבוד והיה מחלק בעצמו חבילות של קמחא דפסחא לנצרכים. היה נוסע כאחד האדם בקו 400 לירושלים עד לימי מחלתו בחודשים האחרונים, בהם חלה במחלה הארורה וכבר קשה עליו היה לנסוע ורק אז הסכים להיעזר ברכב תלמידו. על אף מחלתו וכאביו העצומים סירב לבטל את שיעורו ולצורך כך נשאוו ממיטת חוליו בבית-הרפואה אל היכל הישיבה. נפטר ב-כ"ה תשרי ה'תשע"ג (2012). חי כ- 76 שנים. ציונו בבית החיים 'שומרי שבת' זכרון מאיר. בהלוויות השתתפו יותר מחמישה עשר אלף אנשים.

אביו: ר' אליהו משה. **אמו:** מרת גיטה (בת ר' דובער נוחימובסקי, אב"ד גולדינגן).

אשתו: מרת אסתר הדסה (בתו של ר' רפאל יונה ברנפלד, מצאצאי החתם סופר).

ילדיו: ר' שלמה יוסף, ר' רפאל יונה ז"ל. **חתנו:** ר' בנימין מאיר.

מרבתינו: ר' יוסף רוזובסקי, ר' יחזקאל אברמסקי.

מספריו: יחדר הורתי- על מסכת הוריות • בני ראם- שיעורים ודרשות שמסר בלילות שבת בבתי כנסת שונים (יצא ע"י תלמידיו)

הסיפורים הובאו בקונטרס שנכתב ע"י תלמידו ר' שמואל אהרן פיש למלאת שלושים לפטירתו: רגישותו של הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל לכבודו של הזולת, קטן כגדול. היה לשם דבר. אף פיקחותו הגדולה עמדה לסייע לו בעניין זה. התושייה המופלאה שלו באה לידי ביטוי גם בכל פעם שהיה צורך לחלץ מאן דהוא ממבוכה. פעם אירע שליווה בחור לפסיכיאטר. והנה בחדר ההמתנה הוא פוגש יהודי מוכר שהחל לנוע בחוסר נוחות מכך ש'נתפס' במקום כזה... לא חלפה שניה ורבי אברהם כבר רץ לעבר היהודי כשדמעתו על לחיו ומבקש בתחנונים: "אנא ממך, אל תגלה לאיש שפגשת אותי כאן..."

בסיומה של אחת החופות בה סידר קידושין, הועמדה לרשותו מונית על ידי בעל השמחה. אולם לפתע הבחין באוטובוס, ויתר רבי אברהם על המונית ורץ לאוטובוס. מקום אחד נשאר לו שם ליד יהודי לוקה בנפשו, שישב עם צרותיו והודיע לו כי יש לו עבורו רק חצי מקום... "זה בסדר, לי מספיק מקום" - הרגיע אותו ראש הישיבה הדגול.

אברכים נרעשים שראו זאת התחננו לפניו שיחליף עמם מקום. אך הוא הכריז: גם עבור מיליון דולר לא אשנה את מקומי... לאורך כל הדרך הוא סבל מפטוטי הסרק של אותו מסכן. ומשהחל הלה לדבר שלא כדת, אמר לו רבי אברהם: "אני עייף וייתכן שארדם, תעיר אותי אם אפסיד משהו חשוב..." בסיומה של הנסיעה חיבק את שותפו לדרך ואמר לו בנעימות מיוחדת: "כל כך נהנתי לשבת לידך..."

פעם הרב עמד בתחנה כדי לנסוע לירושלים, והיה עמו ת"ח מופלג אחד ועצר טנדר אחד לצדיק 'טרמפ' והציע שייקחם לירושלים ועלו שניהם. וכאשר התחילו בנסיעה, החכם שעלה יחד עם רבינו התחיל בהצעת שאלה בענייני חו"מ ומיד התחיל מו"ר לשאלו על הג'רפה שבגן החיות, היאך נראה לו שהביאו אותה מחו"ל הרי היא גבוהה מאד ועוד כיו"ב בכל מיני הבלים ודברים בטלים וכך כל הדרך עד ירושלים.

בהגיעם שאל הת"ח את מו"ר: "מה הייתה פשר הנהגתו זו?" וענה לו רבנו: "אשתו של הנהג גם-כן נסעה ברכב והיות והנהג גם כן לת"ח יחשב שכן הוא פותח ספר. אולם הדברים שביקשת לדבר הינם עמוקים ולא היו לפי השגותיו של הנהג. אם-כן, כאשר רעייתו תראה שלא יהיה לבעלה מה להוסיף- ייתכן שהיא תזלזל לבעלה הבית שלהם ייפגם". ועוד שרצה להראות שמותר לת"ח לדבר בעוד כל מיני עניינים, משום שידע מו"ר שיש צורך בדבר זה להשכנת השלום.

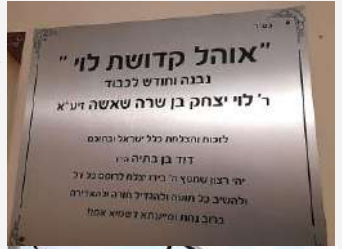
הגאון רבי דב מלר שליט"א סיפר שנתלווה עם רבנו בתענית אסתר לנסיעה בקו 402 לירושלים והיה מו"ר מותש מעייפות כיוון שלא ישן בלילה הקודם. והנה הגיע אוטובוס וכולו מלא ועלה מו"ר והנה יושב בחור ולידו מקום ריק, ושאלו הצדיק: "האם אפשר לשבת?". ואמר הבחור: "אני שומר את המקום לחברי שיעלה בתחנה הבאה", ואמר מו"ר: "אתה עושה מצוין, שאתה דואג לחבריך!".

והמשיך הרב להיכנס באוטובוס, והנה יושב אדם ובנו לצידו והציע למו"ר, שייקח את הבן על ברכיו ויוכל הרב לשבת לצידו, ואמר רבנו שאינו מוכן בשום אופן. ונעמד הצדיק במדרגות שע"י הדלת האחורית, והנה מגיעים כמה מהיושבים ומציעים את מקומם, ואמר להם מו"ר: "תרחמו על בן אדם שרוצה ללמוד הרי כאשר אני אשב ארדם מיד!".

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב זצ"ל - 'סנגורם של ישראל': נולד בשנת ה'ת"ק (1740) בעיירה הוסקוב שבמחוז פשמישל למשפחת רבנים שבמשך כ"ו דורות לא הוסר כתר תורה ממנה. בשעה שנולד אמר הבעש"ט הקדוש לתלמידיו כי ירדה נשמה גדולה מהשמיים שתמליץ טוב על ישראל. בגיל שבע החל ללמוד ראשונים ואחרונים. בנעוריו נודע בכינוי ה'עילוי מירופלב'. בגיל שתים-עשרה עבר לברוסלב והתפרסם כהעילוי מירוסלב. נודע בזיכרונו המופלא. גאון בנגלה ובנסתר. לאחר נישואיו ישב בבית חותנו שבלברטוב ועסק בתורה. הרה"ק ר' שמלקה מניקלשבורג השפיע עליו להגיע למגיד ממזריטש ובמשך מספר שנים למד חסידות בבית המגיד. בשנת ה'תקכ"א (1761), ירד חותנו מנכסיו ורבינו נאלץ למלא את מקום ר' שמלקה ברבנות ריצ'וואל. המתנגדים לחמו ברבינו ובהושענא רבה הכניסו אותו לחבית אשפה עד צווארו (כדי שלא יוכל לומר דבר שבקדושה), קשרו את ידיו והוציאו אותו מחוץ לעיר מעבר לתחום שבת (כדי שלא יוכל לחזור). רבינו ברח לבית ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ) כשהוא מתפלל לבורא עולם שלא יעניש אותם.

בשנת ה'תקכ"ה (1765) התקבל כרב בז'יליכובר. רדיפות המתנגדים לא פסקו ובשנת ה'תקל"א (1771) עבר לפינסק. המתנגדים לחמו נגדו גם שם ואף התנפלו על ביתו ושדדו אותו. בשנת ה'תקמ"ה (1785) החל לכהן כרב בברדיצ'ב. על אף הרדיפות הרבות ממתנגדיו סגגר על מעשיהם. רבים פנו אליו ונושעו. עמוותן מופלא. ידוע במעשיו הרבים לפדיון שבויים והכנסת כלה. הרבה בסיגופים ותעניות. נפטר ב-כ"ה תשרי ה'תק"ע (1810) בברדיצ'ב שבאוקראינה. לאחר הסתלקותו אמר ר' נחמן מברסלב: "מי שיש לו עיניים פקוחות רואה כי 'כבה אור העולם'. חי כ-70 שנים. מרוב הערצה לרבים לא קיבלו עוד בני ברדיצ'ב רב לקהילתם וכל גדולי התורה שבאו אחריו כונו בתואר דיין ומורה הוראה.

אביו: ר' מאיר (שימש כאב"ד זמושץ'). **אמו:** מרת שרה שאסה רוסקוב בהוסקוב. **אשתו:** מרת פרל (בת ר' ישראל פרץ מלברטוב- האריכה ימים יותר ממאה שנים. נישא בהיותו כבן 17 שנים). **מרביתיו:** אביו, ר' מאיר, ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' שמואל שמלקה הלוי הורביץ, ר' ישראל הפשטיין מקוז'ניץ. **חברותיו:** ר' יוסף תאומים (פרי מגדים), ר' אריה ליבוש פרץ (אח של חותנו). **מתלמידיו:** ר' אהרון מז'יטומיר, ר' אברהם דוב מבוטשאטש, ר' חיים יוסף מפיסטין, ר' אברהם מרדכי מפינטשוב, ר' יוסף מנימירוב, ר' ישכר דוב (מח"ס 'הזכירה') ור' צבי חסיד. **בניו:** ר' מאיר (מח"ס 'כתר תורה'. נפטר בחיי אביו), ר' ישראל, (רבה של פיקוב וממלא מקום אביו) ור' דוב בער. **בנותיו:** מרת אסתר, מרת גולדה, מרת גיטל ומרת תרצה. **מספריו:** יקדושת לוי- על התורה.

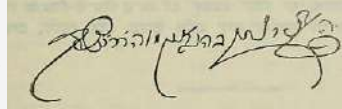
בשנת ה'תקכ"א, כשמלאו לרבינו 21 שנים בלבד, התמנה לכהן כרבה של רוטשוול, במקום ר' שמלקה, שעבר לכהן כרבה של שינווא. גדלותו בתורה והליכותיו הנעימים משכו אחריו את הערצת ההמונים. רבינו לא חס על כבודו והיה יוצא אל בני עדתו, ומשוחח כשווה בן שווים עם פשוטי העם ובתוך כך נוטע בהם יראת שמים ומקרבים לתורה.

התנהגות זו של הרב לא מצאה חן בעיני תקיפי הקהל. הם ראו בכך פגיעה בכבודם. הם החלו להציק ולמרר את חייו, כדי שישתלק מהרבנות. רבינו שליבו גדוש באהבת הבריות, היה שופך את צקונו לחשו לפני יושב מרומים, שלא יעניש את אלה המצערם אותו. מעשה היה, ואשה אחת, שבעלה היה מראשי המתנגדים והחולקים עליו, שפכה על הרב דלי של מים דלוחים ואף הטיחה בפניו חרפות וגידופים.

נכנס רבינו לביה"כ, ניגש לארון הקודש ואמר: "ריבונו של עולם! סלח ומחל לאשה זו, שביקשה בכעסה לגרום לי בושה וכלימה. הרי אשה זו עשתה רצון בעלה, וחכמינו זצ"ל אמרו: איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה". עד שפעם אחת גברו ההצקות ובהושענא רבה נאלץ לברוח מהעיר, כשהוא הולך ברגל והאתרוג והלולב בידו ונמלט לבית רבו במזריטש. ישב אפוא הרב בבית מדרשו של המגיד ועסק בתורה ולא סיפר לאיש מאומה, מכל אשר עבר עליו.

אשתו הצדקנית וילדיו הפעוטים נשארו ברוטשוול. חששו תקיפי הקהל, שמא יעיז לשוב רבינו לביתו. הם הרסו את ביתו ושמו את בניו בעגלת אשפה ושלחו אותם מהעיר, תוך שהם ממנים רב אחר במקומו. אחד מנאמניו של הרב נסע למזריטש וסיפר לצדיק על כך. רבינו החל מיד להתפלל בדמעות, וביקש מהקב"ה כי המתנכלים לא ייענשו. כשראו תלמידיו את גודל צדקתו של רבם, נמנו וגמרו אומר לנסוע לז'יטומיר, למגיד ר' זאב וולף האור המאיר ולבקש ממנו להתפלל לעונשם של מתנגדי רבינו. כשהגיעו אליו וביקשוהו, נאנח ר' זאב אנחה ואמר: "מה יכול אני לעשות? עד שאני אטול את סידור התפילה לידי, כבר עמד ר' יצחק לוי להתפלל עליהם, שלא ייגרם להם חלילה עונש על ידו!".

על ציפייתו למשיח של 'סנגורם של ישראל' יעיד הסיפור המופלא הבא: בביתו של הרב עשו סעודת 'תנאים' לאחד מנכדותיו וקבעו את זמן החתונה ל"שבת נחמו". הסופר כתב בתוך התנאים: "החתונה תהיה אם ירצה ה' בשבת נחמו בעיר ברדיצ'ב". כשקרא רבי יצחק את התנאים, קרעם לגזרים ואמר מתוך כאב: "איך כותבים כי החתונה תהיה בברדיצ'ב, בשעה שאנחנו מאמינים ומצפים בכל יום למשיח שיבוא ויגאלנו ויקבץ את נפוצותינו לארצנו הקדושה? אלא שכך צריך לכתוב: החתונה תהיה אי"ה בשבת נחמו בירושלים עיר קודשינו, ואם חלילה עד אז לא יבוא משיח צדקנו, תהיה החתונה בברדיצ'ב".

פעם אחת ראה רבינו יהודי שאוכל בתשעה באב. הרב פנה אליו ושאל: "אולי כבודו לא יודע מה התאריך היום?". הלה ענה: "היום תשעה באב". הרב המשיך ושאל: "אולי אינך יודע מה קרה היום?". "היום נחרבו שני בתי המקדש, ולכן כולם צמים!". הרב הביט בו בעיניים רחמניות ושאל: "אולי אינך מרגיש טוב ולכן אתה אוכל?". "אני בריא כמו שור!" ענה בחוצפה. הרב הביט לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם, תראה כיצד ילדיך אינם מסוגלים לשקר. **גם כאשר הם אוכלים בתשעה באב, הם אומרים רק את האמת!**".

פעם אחת בערב פסח לאחר חצות אמר לשמשו: "בוא ונצא לשוק". ראו גוי שממבריחי המכס היה. "יש לך בד מחוץ לארץ?" - "יש", השיב הגוי. "כמה מטרים של בד יש ברשותך?" - "כמה שתרצה", ענה הגוי. רבינו הלך ופגע באדם מישראל ושאל אותו: "יש לך חמץ?" - "חמץ?", נרתע, "אסור, אנחנו לאחר שעה שישית כעת". פגע ביהודי שני ושאל: "יש לך חמץ?" - "מה סח רבינו", השיב הלה, "חמץ בשעה כזו? כלום יצאתי חלילה מכלל ישראל?" רבינו נשא את עיניו כלפי מעלה ואמר: "ריבון העולמים, הבט משמים וראה את עמך ישראל, כמה חרדים הם על דבריך וזהירים במצוותך. קיסר רוסיה מלך אדיר, כמה שרים, שוטרים ושופטים, ובתי כלא יש ברשותו. חיילים העמיד על הגבולות, שלא להכניס סחורה תוצרת חוץ ואף על פי כן מכניסים כל מיני סחורות ומצויות הן למכירה בשוק. **ואתה כתבת עלינו בתורתך 'לא יראה לך חמץ' ואין שוטר ואין נוטר, ובערב פסח מבעוד יום לא יראה ולא ימצא משהו חמץ בכל גבול ישראל!**".

פעם אחת במוצאי יום כיפורי הגיע ר' שמואל, תלמיד רבינו לבית רבו לראות כיצד הוא מרגיש לאחר הצום מאחר ורבינו עבד את הבורא כל היום בשקידה עצומה למעלה מכוח אנוש. למרות שעברו שעות מהצום, הצדיק עדיין לא שתה. כשראה את תלמידו אמר: "טוב שבאת, אספר לך מה שהתרחש. השטן קטרג היום לפני בית דין של מעלה וטען: "אתם בית דין צדק. הגידו לי מדוע אם אדם גזל מחברו רובל אחד אתם שוקלים את העברה במשקל המטבע, ואם אדם נתן נדבה רובל אחד אתם שוקלים את העני ואת כל בני ביתו שנהנו מהנדבה. מדוע אינכם מסתפקים גם כאן במשקל המטבע? או מדוע אינכם שמים בכף המאזנים את הנגזל ואת כל בני ביתו שסבלו מהנזק?", ניגשתי והסברתי: "**הנדבן רוצה לקיים את נפש בני האדם, לפיכך צריך לשקול את בני האדם. ואילו הגזלן אינו מבקש אלא את הכסף בלבד ואינו נותן דעתו על בני אדם. לכן אין לשקול כאן אלא את המטבע בלבד.** כך סתמתי את פיו".

מעשה ברבי ר' יצחק מניסכיז שהיה נשוי לנכדתו של רבינו ואכל על שולחן של חותנו במשך ארבע שנים. לפני שהתחתן ביקש שרבינו יסכים להסמיך אותו ליותר מארבע שנים. אבל הצדיק, טען, שבשום אופן אינו יכול להבטיח מזונות לזוג יותר מארבע שנים. והיה אז הדבר לפלא בעיני כל. אך לבסוף התברר הדבר ככלות ארבע שנים ביום האחרון, נפטר הצדיק מברדיטשב.

מאמרותיו: הלוואי ואזכה לאהוב את הגדול והצדיק שבעם ישראל, כמו שהקב"ה אוהב את הרשע ביותר בעם ישראל.

הגאון הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל- נולד ב-י"ז סיוון ה'תשי"ז (1957) במושב ברוש לאחר שהוריו עלו ממרוקו. למד בישיבת בני עקיבא 'בית יהודה' שחרי"ת בכפר מימון, לאחר מכן למד בישיבת 'תפארת צבי' בחברון ובישיבת 'הנגב'. עוד בהיותו אברך צעיר עסק בהפצת תורה. לאחר נישואיו עבר להתגורר בנתיבות, שם התקרב למקובל הרב ישראל אבוחצירא ובמשך חמש שנים שימש במסירות את ה'בבא סאלי'. בשנת ה'תשמ"ה (1985) הקים בנתיבות את כולל 'קול רינה רב פעלים' (בהשראת ה'בבא סאלי'). בהתחלה שכן הכולל במקלט, ועם התרחבות הלומדים בכוללים הקים הרב את רשת החינוך 'באר מים חיים', הכוללת מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים לבנים- 'בניהו' בנתיבות ו'באר מים חיים' בבאר שבע, בית ספר יסודי לבנות 'יבוא ברינה' (על שם אמו), תיכון לבנות 'שפתי רננות' וישיבה קטנה 'תפארת בחורים'. הלימוד ברשת הכוללים מתנהל לאורך כל שעות היממה (כולל יום, כולל חצות וכולל עם הנץ החמה) בכל מקצועות התורה. רשת המוסדות כוללת גם את ארגון החסד 'ברכת יוסף ופעולת צדיק' המחלק מזון למשפחות נזקקות. וב-45 כוללים הפזורים בכל הארץ. רשת הכוללים נקראת על שמו של החכם רבי יוסף חיים מבגדאד, בעל 'הבן איש חי'.

העמיד אלפי תלמידים. קירב עשרות אלפי יהודים אל עולם התורה. מענקי החסד. ענוותן מופלא. התבטל כאחד הקטנים בפני תלמידי החכמים. שימש כאב מסור לתלמידיו הרבים. הסתפק במועט. מאור פניו, חיכו החם והלבבי ואישיותו הכובשת נגלו לעין כל. הקדיש את כל חייו למען הזולת ודאג לרווחת הכל. נפטר בליל שבת פרשת בראשית, כ"ז תשרי ה'תשע"ו (2015) לאחר שהזדרך בייסורים קשים ממחלה קשה וקיבלם באהבה. חי כ-58 שנים. ציונו בנתיבות. בניו, ר' יוסף חיים ור' ישראל הוכתרו לממשיכי דרכו.

מרבותיו: ר' יששכר מאיר (ראש ישיבת הנגב). **בניו:** ר' יוסף חיים, ר' ישראל. **בנותיו:** מרת נחמה, מרת רינה, מרת רות, מרת רחל. **מספריו:** **בבוא יורם-** על התניא (11 כרכים) **יאמרי נועם-** על פרשיות השנה **ירב פעלים-** סיפורים על הצדיק.

אנחנו הורים לארבעה ילדים וגרים בקרית עקרון. בחודש תשרי ה'תשע"ד, נולד לנו ב"ה בן לאחר שלוש בנות וקראנו את שמו איתמר. בגיל ארבעה חודשים הוא החל לרדת במשקל באופן חריג. בדיקות הדם אימתו את החשש והרופאה שלחה אותנו בדחיפות לבית-הרפואה 'שניידר'. לאחר בדיקות דם מקיפות מנהל המחלקה אמר כי **הילד נמצא במצב קשה מאוד והוא סובל ל"ע מבעיה מטבולית ומפגיעה קשה בכבד**. הוא אושפז במחלקה והחלו לטפל בו בצורה אינטנסיבית כדי לייצב את מצבו. למחרת האשפוז נסעתי לרבינו לקבל את ברכתו לרפואת איתמר, והוא אמר חד משמעית: **"הילד יהיה בריא, אל תדאג"**. גם הרב ניסים מויאל אמר: "אתפלל עליו שהכל יהיה בסדר הוא יהיה בריא". חלפו מספר ימים. כל ניסיונות ההאכלה של איתמר עלו בתוהו וגם החיבור לזונדה לא עזר. הרופאים החליטו לעשות לו עירוי תוך ורידי, דבר שנעשה בחדר ניתוח ובהרדמה מלאה.

עוד באותו הערב הייתי בבית מרן הרב שטיינמן ומרן הרב חיים קניבסקי. שניהם ברכו את איתמר לרפואה שלימה. הרב קניבסקי אמר שעלי לקבל על עצמי שרוולים ארוכים ולגדל זקן, כמובן שהסכמתי. בדרכנו חזרה מבני ברק לבית הרפואה הרופאה התקשרה ואמרה: "הילד במצב קשה, הכבד פגוע. אנחנו מכניסים אותו שוב לחדר ניתוח בהרדמה מלאה להחדרה נוספת של עירוי תוך ורידי כפול". מחדר הניתוח הוא הועבר למחלקת טיפול נמרץ כשהוא מורדם ומחובר למכונת הנשמה! לילה אחד בעודו מונשם ומורדם, התעוררתי בשעה שתיים בלילה. הסתכלתי עליו: קטן, חסר אונים ומחובר לאינספור צינוריות וחוטים. אז הבנתי את העוצמה של ברכות השחר: "בא...מתיר אסורים" איתמר שכב במיטה. גופו וראשו כבולים בצינורות הנשמה והזנה. כולו נפוח מהנוזלים והתרופות. לאחר שבוע שבו היה מונשם ומורדם איתמר פקח עיניו. הרופאים אמרו שמצב הכבד שלו קשה מאוד. המנהל המחלקה לחדרו. "אני רוצה שתדעו שמצבו קשה ביותר. כדאי שתחשבו על השתלת כבד. מחר תבוא מתאמת השתלות ותדבר אתכם". הסתכלנו עליו ואמרנו: "ד"ר, אתם רופאים טובים ושליחים נאמנים אבל אנחנו מאמינים בקב"ה ונזכה בעז"ה לנס גלוי!". למחרת נסעתי לקבל חיזוק וברכה מרבינו. סיפרתי שלפי תוצאות הבדיקות איתמר במצב קריטי, הכבד פגוע מאוד ומדברים על השתלה דחופה. הרב אמר: "הילד יבריא בלי ניתוחים ובלי השתלות!". בוקר אחד, במהלך ביקור רופאים שגרתי נכנסו לחדרו כל הרופאים הבכירים. מנהל המחלקה הביט בו ופנה ליתר הרופאים ואמר: "אני מודאג מהילד הזה, הכבד שלו במצב קריטי. תוך כמה ימים הכבד יתפורר".

הימים הבאים עברו בציפייה דרוכה לנס המיוחל. היינו בטוחים בתפילות ובברכתם של גדולי הדור. כמה ימים לאחר הפורים בדיקות הדם הראו שיפור מדהים. הכל התהפך לטובה. מדדים שליליים שהרקיעו שחקים צנחו תוך מספר ימים פי שלוש בצורה בלתי מוסברת מבחינה רפואית. הצהבת צנחה מ 24 ל 9, הכבד התחיל להתאושש בצורה שהדהימה את הרופאים, שלא האמינו שזה הילד ששכב גוסס לפני כמה ימים. לאחר כשלושה שבועות בטיפול נמרץ הועברנו למחלקה רגילה. כעבור חמישה ימים שוחרנו לביתנו כשהכבד כמעט בריא. הרופאה שטיפלה בו בטיפול נמרץ הביטה בו ביום השחרור כשדמעות על לחייה מסרבת להאמין שזה התינוק שהיה במצב אנוש ועל סף השתלה לפני ימים ספורים ועכשיו מחייך אליה. מנהל מחלקת טיפול נמרץ הביט ואמר: "אני מאושר, אין ספק שזכינו לראות נס! הילד הזה נס רפואי !!!". (רב פעלים)

בכל יום היו ממתנינים עשרות אנשים מחוץ לחדרו של רבינו מי לברכה ומי לעצה ותושיה מהצדיק. בין הבאים היו אנשים שביקשו ברכה לזיווג הגון, לפרנסה בשפע, לבריאות איתנה, לרפואה שלמה, הצלחה בחינוך הילדים ועוד שאר צרכי עם ישראל. הללו היו שופכים את תוך לבם בחדרו של הרב, והצדיק היה מאזין לדבריהם ולכל אחד מהאנשים היה מנסה לסייע ככל יכולתו.

אולם בפיהם של בני הזוג, **שפקדו באותו יום את חדרו של הרב, הייתה הפעם בקשה שונה**. בני הזוג הללו היו נשואים למעלה מעשר שנים, ועדיין לא זכו להיפקד בזרע בר-קיימא. הם השקיעו הון רב בטיפולים רפואיים יקרים ומסובכים, אך לשווא, כל הטיפולים אצל הרופאים לא הניבו תוצאות.

אחד הרופאים הבכירים אף הגדיל לעשות והתבטא בעניין מפורשות באומרו: **"כשיצמחו לי שערות כאן, בכף היד, יהיו לכם ילדים!"** אמר כשהוא מנופף מולם בכף ידו הפרושה. **כמובן שמלים אלו שברו את רוחם**. כל כך הרבה ציפו, יחלו, השתוקקו- והנה אותו פרופסור גדע באחת את תקוותם. בני הזוג המדוכאים, לאחר זמן מה עיכלו את הבשורה המרה ולבסוף החליטו להגיע לרבינו. עתה משהמתינו מחוץ לחדרו של הרב, **לא באו לבקש ממנו שיהפוך עבורם את השמיים**.

הם באו בסך הכל כדי לשמוע דברי נוחם ועידוד. **הם רצו לבקש מהרב, שיברך אותם שיוכלו לעמוד בניסיון הקשה, ושרוחם לא תישבר נוכח הבשורה המרה**. הם למעשה 'השלימו עם אותה בשורה' של אותו רופא בכיר. אלא שבפנים, בחדרו של הרב, המתינה להם הפתעה.

הרב שמע את סיפורם הקשה, ולאחר מכן אמר: **"בעזרת השם, השנה יהיה לכם ילד!"**. בני הזוג לא האמינו למשמע אוזנם. **האומנם?! הבטחה מפורשת מפי הצדיק הסעירה את רוחם. הם לא חלמו אף לרגע אחד לשמוע משפט שכזה מפיו של הצדיק**. הם קמו והלכו לדרכם, נרגשים ומאושרים עד עמקי נשמתם וסיפרו לכל הסובבים עימהם את שמע הבשורה.

אולם מכריהם וידידיהם בשומעם זאת ניסו להנמיך את ציפיותיהם, כדי שאם לא תתקיים הבטחת הרב- סביר להניח שהפעם ירגישו הללו 'מכה עצומה הנוחתת על גבם' ועלולים הפעם להישבר לחלוטין!. ולכן אמרו להם בעדינות: **"חבל לכם לצפות ולהתאכזב שוב... חבל, הלא הרופאים אמרו זאת במפורש, שלא יהיה לכם ילדים"**.

ברם, בני הזוג היו חדורים באמונת חכמים חזקה, יוקדת ואיתנה. הם קיבלו את דבריו של הרב ללא עוררין, ולא הסכימו שהסובבים יחלישו את רוחם ואמונתם. הם התפללו לבורא העולמים שישלח להם את ישועתו בזכות הצדיק. ואכן, ברכתו של הרב פעלה את פעולתה, כנגד כל תחזיותיהם השחורות של הרופאים.

עשרה חודשים חלפו, ובני הזוג הגיעו שוב אל חדרו של רבינו. אולם הפעם בדמעות שמחה וגיל באו להזמינו לשבת כסנדק בברית המילה של בנם בכורם! (מעובד מתוך 'רב פעלים')

הרב אלעזר רוקח זצ"ל - נולד בקראקוב שבגליציה בשנת ה'תמ"ה (1685). כיהן כאב"ד בקהילות רבות: בשנת ה'תס"ה (1705) מונה כאב"ד בראקוב שבפולין. בשנת ה'תס"ט (1709) שימש כרבה של טרנוב. בשנת ה'תע"ד (1714) מונה כאב"ד ברודי שבגליציה. נודע בחסידותו וכן כל היום היה מעוטף בטלית ותפילין. הקים בית מדרש, שבו התפללו בנוסח ספרד על פי האריז"ל.

גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. בשנת ה'תצ"ה (1735) נבחר לרבנות הקהילה האשכנזית באמסטרדם (במקומו של ר' אברהם ברלינר שנפטר חמש שנים לפני כן). בשנת ה'תק"א (1740) החליט לעלות לארץ ישראל ולאחר הפלגה מפרכת בים הגיע לצפת והתמנה להיות 'נשיא ארץ ישראל'. נפטר ב-כ"ז תשרי ה'תק"ב (1741). חי כ-56 שנים. ציונו בצפת (ב'מערת אשכנזים' מימין לכניסה) אולם, יש הסוברים שנקבר בבית הקברות היהודי העתיק בחברון על פי צוואתו.

אביו: ר' שמואל שמלקה מרגליות (אבד"ק עלקוש). **אמו:** מרת טייביל (טובה לבית באב"ד). **מרבתי:** אביו, ר' שמואל שמלקה, ר' נחום. **אשתו:** בת הגאון ר' שמואל שמעלקי הלוי הורוביץ זצ"ל אבד"ק טארנא. **מספריו:** ימעשה רוקח- על המשנה, רמזים בקבלה בתוך דברי המשניות, דרשות, על התורה וחיבור על מסכת אבות יארבעה טורי אבן- שו"ת ופירושים על משנה תורה לרמב"ם.

בתקופת כהונתו של רבינו בעיר אמסטרדם הוציאה ממשלת הולנד לכבודו מטבע, אשר בצדה האחד הייתה חקוקה צורתו עד חצי גופו ובצדה השני היה רשום: "נתקבל כאן, יום ד' כ"ז אלול ה'תצ"ה (1735 לפ"ק), לאורך ימים טובים, הווי מתפלל בשלומה של מלכות" (שלא ברצון רבינו ולאחר מכן נגנזה). סיפר מ"ק מרן מהר"א על סיבת הוצאת המטבע: בתקופה בה כיהן רבינו כרבה של קהילת אמסטרדם, גילו אנשי המדע של הולנד את הסכנה האורבת למדינה, עקב תולעים רבות הנמצאות בבטן האדמה המנקרות ומחטטות בה, דבר המסכן את קיומה של המדינה כולה, שהיא כידוע חצי אי. ראשי המדינה עמדו אין אונים נוכח סכנה איומה זו.

השמועה הגיעה למלך על הרב הצדיק והקדוש שבעיר אמסטרדם, שיכול בכוח תפילתו לחלץ את המדינה מסכנה זו. בלית ברירה פנו ראשי המדינה אל רבינו שיתפלל להצלת המדינה. רבינו יצא לשדה כדי לשפוך שם את שיחו לפני בורא עולם. **בתום תפילתו ראה כל העם כיצד המוני תולעים יוצאות מן האדמה והולכות להטביע עצמן בתוך הים,** אז ידע כל העם כי הסכנה חלפה, לאות הוקרה על פעולתו זו הוציאה הממשלה ההולנדית את המטבע.

יפר מרן הגאון ר' יששכר דב רוקח מבעלזא זי"ע, כי בעת שהגיע זקנו (רבינו) לאמסטרדם, המתה כל העיר לקראתו, בני ברית ושאינם בני ברית נהרו להקביל פניו, לחזות בזיו תארו ולהשתתף במעמד הכביר של קבלת הפנים שהוכן לכבודו. **בין המצטופים ברחובה הראשי של אמסטרדם הייתה גם בתו הצעירה של מלך הולנד, ולמרבה הצער נפלה הילדה בין רגלי הנדחקים ונרמסה למוות.**

התעורר רעש גדול ודבר האסון נשמע בית המלך. אך כפסע היה עד שוירה המלך לסלק את הרב מחולל המהומות, ואולי אף לגרש את כל יהודי הולנד מתחומי הממלכה. בתוך דקות הגיעו הדברים גם לאוזניהם של ראשי הקהילה, שהיו סמוכים לרבינו בראש השיירה, ואלו הזדרזו לספר לו על המצב העדין והמסוכן. **נשא רבינו תפילה לשלומה של בת המלך, ומכוח תפילתו שבה לתחיה. ויהי לנס.**

אחיו הגדול, ר' אהרון, היה אביה של שפרינצה, אשת רבי אלימלך מליז'נסק בעל ה'נועם אלימלך'. אחיה יהושע היה לבקן ונולד ל"ע עיוור. התינוק הוחזק במרתף אפל, על פי החלטת הרופאים. בביקור של רבינו אצל אחיו, בירך את כל בני הבית, **ושם את ידיו הקדושות על עיני יהושע, שנפקחו באותו הרגע והוא החל לראות.** באותו מעמד בירך את שפרינצה, שבעתיד תלד בן, וביקש שזה ייקרא על שמו, לזכר הנס. וכך עשתה. **בן זה הוא רבי אלעזר ויסבלום מליז'נסק.**

ידוע אמסטרדם יושבת על הנהר, וסכר עבה מגן עליה לבל ישטפו המים את העיר, פעם בתענית אסתר עלו בנהר רבבות דגים בעלי חרצובות בראשיהם ובחרצובותיהם החלו לנגוח על הסכר והיה נראה, שבתוך זמן מועט יבקע הסכר וכל העיר תשטף במי הנהר. שלח המלך לקרוא לרבינו, והזהירו, **שאם תוך שלשת ימים לא יסוגו הדגים מהסכר, יוציא המלך כתב גירוש מידי לכל יהודי הולנד.**

ענה רבינו, שיש בכוחו למלא את בקשתו, בתנאי שהמלך יממן מקופת המלוכה יין לרוב מחר ביום הפורים, שיוכלו היהודים לשתות כאוות נפשם. בתחילה כעס המלך ולאחר מכן הסכים לעשות כן. המלך הוציא צו, לפיו יממן יין לרוב על חשבון המלכות לכל היהודים, והיהודים הציבו ברחובות העיר חביות גדולות לרוב מלאיות יין והעיר אמסטרדם צהלה ושמחה בטוב לב ומשתה, והשמחה גאתה שחקים, עד שלא זכורה שמחת פורים באמסטרדם כאותו פורים, **ויהי בפורים לעת ערב בשעת סעודת היום הגיע שליח מאת המלך לבית רבינו והודיעו, שכל הדגים נסוגו, והעיר ניצלה מסכנת שיטפון.**

יזמן הפלגתו לארץ ישראל לביל ראש השנה הייתה סערה גדולה בים, והספינה עמדה להיבקע, ונעשה נקב גדול שדרכו נכנסו מים. האנשים התאמצו מאוד לשאוב את המים, והיו בסכנה גדולה, אך רבינו ישב ספון בחדרו. שני האנשים שהיו עמו לשמשו באו אליו וצעקו: "בצרה גדולה אנחנו ועוד מעט תטבע הספינה". כאשר שמע כך אמר רבינו בהתלהבות: "פוקד אני עליכם שתזמינו עצמכם בזריזות רבה, שתיכף בעת שיאיר עמוד השחר תעמדו הכן, ונתקע בשופר, לקיים את מצוות היום", וכן היה.

אמנם כאשר תקע רבינו בשופר, אז עבר רוח אלקים על פני המים וישוכו המים, ויקם סערה לדממה ויחשו גלי הים, ויבואו בשלום אל מחוז חפצו לארץ הקודש. והסביר ר' בונם מפשיסחא שרבינו לא כיוון בתקיעת השופר לסגולה, אלא רק השתוקק לזכות לקיים את המצווה הקדושה והבורא חס עליהם.

הצדיק הרב מרדכי שלום איפרגן זצ"ל - נולד בי' סיון ה'תש"א (1941) בקזבלנקה שבמרוקו. במרוקו שימש ככתב בעיתון לריזין מרוקאן, בהמשך עבר לאוסטרליה. בגיל 33 עלה לארץ הקודש. באותם הימים הגיעה לאוזניו שמעו של מרן רבי ישראל יעקב קניבסקי זצ"ל (ה'קהילות יעקב', הסטייפלר זיע"א). הסטייפלר כדרכו בקודש גער בו וגירש את רבינו מביתו. הרב עמד בבוך מחוץ לביתו תוהה מדוע מרן הסטייפלר גירש אותו. אחד מבאי ביתו של מרן 'קהילות יעקב' הבחין בו והציע לו שיכנס שוב וישאל למה הרב גירש אותו מביתו. הרב איפרגן נכנס שוב לסטייפלר וסיפר לו שנפשו איוותה ללמוד תורה. הסטייפלר חיך לעברו על העזתו ועקשנותו להיכנס בשנית אחרי שגירש אותו ואמר לו: "אם תלמד תורה בהתמדה וברצינות, אזי אחרי מותי תהיה יותר מפורסם ממני ותוכל לברך יהודים".

רבינו הקדיש את כל חייו ללימוד התורה ולזיכוי הרבים. הרב נכנס לכולל בישיבת דיסקין של הרב רוטשטיין בגבעת שאול ירושלים, שם הסתגר כעשר שנים רצופות ולא יצא מבית המדרש רק למד תורה כל היום לרבות הלילות בהתלהבות. ברכת הסטייפלר התקיימה בו. רבו, הרב רוטשטיין הבחין ביכולתו המופלאות של תלמידו ואת כושר הדיבור שלו ושלח אותו לדרוש ברחבי הארץ, כך זכה לכינוי 'הדרשן הירושלמי'. בלילות היה מכתת רגליו בכל רחבי הארץ. בכל יום מסר כמה שיעורים. כיתת את רגליו יומם ולילה, שבתות וחגים. גם ביום כיפור ובליל הסדר לא ויתר על מסירת שיעורי תורה. אחד ממקורביו סיפר בעת ההלוויה: "שנה אחת התלוויתי לרב ביום כיפור לתשע דרשות ברחבי לוד מקצה לקצה".

הקים כ-30 מוסדות חינוך בישראל תחת השם "שובה ישראל - עם כל הנשמה". הקים בלוד שלושה כוללים שבהם לומדים אברכים הפועלים בעיר לחיזוק וחונכות של ילדים ובני נוער בסיכון. היה מוכר בציבור הרחב כפועל ישועות ורבים היו מבקשים את עצותיו, את הקשבתו ובעיקר את ברכתו. נודע כמומחה בלפרק שמות ולהכניס בהם ברכה, מזל ותקווה. היה אוהב כל אחד ואחד מעם ישראל בצורה מופלאה. ברכותיו היו מתקיימות. ביום י"ז טבת ה'תשפ"ב (2021) נפטר בנו הגדול, ר' יונתן. כאשר רבינו היה בדרכו לסדרת דרשות והרצאות בדימונה ובבאר שבע הוא חש ברע, אולם הוא סירב לוותר לעצמו, והגיע בשארית כוחותיו למסור את דרשותיו. לאחר סדרת בדיקות גילו כי בגופו מקננת המחלה הנוראה. למרות זאת התגבר כארי והשתדל להמשיך בסדר יומו הרגיל והתובעני של זיכוי הרבים ומתן ברכות ועצות. כחמשת אלפים ניסים פלאיים, שהתחוללו בזכות תפילותיו וגזירותיו קודש אסף בארבעה ספרים. נפטר ב-כ"ח תשרי ה'תשפ"ג (2023). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אימו:** מרת מרים. **מילדינו:** ר' יונתן (נפטר בחיי רבינו), ר' משה (ממלא מקום אביו). **מרבותינו:** הרב רוטשטיין.

פעם הגיעו לפניו נציגים של בני משפחה פילנטרופים מפורסמים באנגליה אשר סכסוך ירושה של עשרות מיליוני שטרלינג היו מוקפאים בחשבון הבנק בשל הסכסוך שנמשך מעל שלושים שנה. הרב הבטיח להם שתוך שנה הכל יסתדר בתנאי שיקבלו על עצמם לסייע ולו במעט לכולל הצדיק משטפנסט. אכן הפלא העצום התרחש כעבור מחצית השנה העולם היהודי עצר נשמתו כשהתברר שהסכסוך בא אל פתורו וכספי הירושה חולקו לכל היורשים כפי שהבטיח.

רבינו היה מבטל מחלות ללא מורא ופחד. "אין לך שום דבר", היה אומר בביטחון. למשל "מרים - מחלות רעות ילכו מיד", וכן על זה הדרך. כאשר נאמרו הדברים, מקורביו חששו מה יהיה אם חלילה לא יהיה כדבריו. אולם הרב ביטל את החששות: "אני לא רק מברך, אני מתחייב לכם" היה אומר בבטחה. אולם לאחר שהתחייב היה מקבל על עצמו תעניות ותפילות למען התגשמות הבטחותיו. לפעמים גם היה נוקב בתאריך בו תחול הישועה.

פעם היה שכן שהתנכל לפעילות מוסדות שטפנסט. אנשי המוסד את ברכתו. היה זה ביום ל"ג בעומר. הרב אמר כי עד ראש השנה השכן יעזוב את המקום. הדבר היה מופרך ותלוש מהמציאות, לקראת ההילולא של הצדיק משטפנסט ב-כ"א תמוז הרב פנה אל אנשי המוסד בשאלה: "מה יהיה, השכן ממשיך להציק ולהפריע!". הרב חשב לרגע ופתאום אמר: "אני אשב על הארץ בתפילה ארבעים יום עד שיעזוב את המקום". ביום הארבעים בדיוק בבוקר השכן המציק נקש על דלת המשרד. לפתע שינה את עורו והודיע כי הוא עוזב את המקום במהרה. הנוכחים שצפו במתרחש לא האמינו למשמע אוזניהם, כאשר בדקו בפתק הקוויטל שכתבו לרב התברר כי זה היום הארבעים בדיוק!

גברת מרים. פ. סיפרה: נכדתי בת עשרה חודשים גילו לה גידול בריאה. היא היתה צריכה לעבור ניתוח. התקשרתי לקב, הצדיק אמר למרוח את השמן שקיבלתי מהשכנה (השמן הגיע ממך). מרחתי על הצד של התינוקת והכל נעלם. הילדה החלימה!

אשה אחת סיפרה: הלכתי אל הרב כדי לקבל ברכה. ביקשתי להיפקד בילדים. הרב ביקש ממני שאקבל על עצמי לברך את ברכת המזון וקיבלתי על עצמי. הרב בירך. בזכות קבלה זו זכיתי לתאומים: בן ובת- רבקה ויצחק.

גברת ליזה מספרת: בוקר אחת קמתי כולי מתגרדת ומלאה פצעים ונפיחויות בכל איזורי הגוף. משעה לשעה המצב החמיר: ידיים, רגליים, פנים, גב, אצבעות אפילו בתוך העיניים. ביקרתי אצל רופאים ולא עבר. חברה שמכירה את הרב ראתה אותי בוקר אחד בוכה ברחוב. היא לקחה אותי מיד לרב. הצדיק בירך אותי ונתן לי את השמן. הוא הבטיח שבתוך יומיים הכל יעבור. אחרי פחות מיומיים שמרחתי את השמן, הכל נעלם כלא היה.

הרב דון יצחק אברבנאל זצ"ל- נולד בליסבון שבפורטוגל בשנת ה'קצ"ז (1437) למשפחה אשר גלתה לספרד לאחר חורבן בית-המקדש הראשון. לפי מסורת משפחתית ייחוסה של משפחתו מגיע עד לדוד המלך. שימש כשר האוצר על ידי אלפונסו החמישי (מלך פורטוגל) לאחר פטירת אביו. בגיל 25 החל לשמש כדרשן בבית הכנסת. היה מסור לענייני היהודים בכל העולם. בשנת ה'רל"א (1471) כאשר לכד אלפונסו את העיר ארזילה סייע לפדיון 250 שבויים יהודים אשר נמצאו. הוא אסף כסף לפדיונם ואף מינה 12 אנשים שיאספו כסף לפדיונם, דאג למחסורם במשך שנתיים, עד אשר למדו את השפה ויכלו להתפרנס במלאכה או במסחר בספרד. בשנת ה'רמ"א (1481) לאחר כשמת המלך אלפונסו ה-5 עלה על כסאו בנו יואן השני ושם העלילו עליו כי הוא עומד לבגוד במדינתו, פורטוגל. ולכן ביקש מקלט בטולדו בספרד, מושב משפחתו בעבר, משם ניסה להסביר למלך פורטוגל ז'ואו השני את חפותו. הדבר לא עלה בידו והמלך החרימ את כל רכושו.

בתקופה זו נקרא ע"י המלכים פרננדו השני מלך אראגון ואיזבלה מלכת קסטיליה שמינו אותו לתפקיד שר האוצר ויועץ של הממלכות קסטיליה ואראגון. במסגרת תפקידו זה סייע למלכי ספרד במלחמתם נגד המוסלמים בגרנדה והילוה להם מיליון זהובים! למימון המלחמה. בתפקיד זה שרת שמונה שנים. בשנת ה'רנ"ב (1492) פעל למניעת גירוש ספרד אך לא עלה בידו. הוא התחנן לפני המלך להשיב את הגזרה, והבטיח לו סכום כסף עצום בתמורה אך המלכה סירבה לכך והוא הוגלה יחד עם בני עמו לאיטליה, והתיישב בעיר נאפולי. גם שם מונה לשר האוצר. בשנת ה'רנ"ה (1495) עלה קארל השמיני מלך צרפת וכבש את נאפולי ואז נאלץ רבינו להימלט לסיציליה וכל רכושו הוחרם ע"י הצרפתים. בהמשך הגיע לאי קורפו ללא כל רכוש וחי שם חיי עוני צער. כשנה לאחר מכן עבר למונופולי (עיירה ליד בארי). בשנת ה'רס"ג (1503) התבקש להגיע לויניציה כדי לפשר בין הסגנים בוויניציה ובין מלך פורטוגל בנושא המסחר בבשמים. נפטר בוויניציה ב-כ"ט בתשרי ה'רס"ט (1508). חי כ-71 שנים. ציונו בפדובה. בשנת ה'ר"ע (1509) החריבו האיובים את העיר עד כי מקום קבורתו נעלם.

אביו: ר' דון יהודה (שימש כשר אוצר). **סבא:** ר' שמואל (מצד אביו). **מרבתי:** ר' יוסף חיון (רבו המובהק), ר' יוסף אבן שם טוב ור' יוסף יעבץ. **מספריו:** יימות עולם יישועות משיחו ימעייני הישועה ימשמיע ישועה ימגדל הישועות ילהקת הנביאים ימחזה ש-ד-י ימפעלות אלקים ימרכבת המשנה ינחלת אבות יעטרת זקנים יפירושים לתנ"ך יצדק עולמים יצורת היסודות יראש אמנה ישמים חדשים יזבח פסח

ישיבת השרים בחצר המלוכה הפורטוגלית נסתיימה כעת. בישיבה נידונו נושאים רבים. גם יועצו היהודי של המלך נכח בישיבה. כשהשרים החלו להתפזר, רמז המלך ליועצו להישאר עימו. "רציתי להיוועץ בך בעניין נישואיו של אחייני, הנסיך פרדיננד", פתח המלך. "עלה בדעתי לשדכו עם הנסיכה הספרדית". הרב בא לרגע במבוכה. מצד אחד, צודק המלך כי קשר כזה יחזק את בית המלוכה. מאידך גיסא ידע היטב על השנאה שרוחש בית המלוכה הספרדי ליהודים, וחשש, כי חיבור שני בתי המלוכה עלול להשפיע לרעה גם עלך יחסה של פורטוגל ליהודייה.

הוא החליט להתחמק ממתן עצה ואמר: "הוד מלכותו, אני שמח על האימון הרב שנתת בי, לשתפני בעניין כה עדין. אולם חושבני, כי בנושא כה גורלי, אל לנו, בני האדם, להתערב יתר על המידה. נניח את העניין להתגלגל כפי שנקבע משמים. כל זיווג נקבע במרום, ולמה לנו להתערב בזה?". "מה!? גם אדם חכם ומשכיל כמוך סבור כי זיווגם של בני האדם נקבע בשמים?!", אמר המלך. "אמנם כן", השיב ר' יצחק, ובכך נפתח ויכוח ממושך בין המלך ליועצו. לא הייתה זו הפעם הראשונה שהם התווכחו בשאלות של אמונה והשקפת עולם. בכל הוויכוחים תמיד יצא היועץ כשידו על העליונה. המלך הכיר בחכמתו הרבה, ואף שמח עליה, אולם בסתר ליבו תמיד ייחל, שוויכוח כזה יסתיים פעם בניצחונו.

"ידוע אתה", אמר המלך, "אוכיח לך, כי האדם הוא הקובע מי יינשא למי. ברגע זה החלטתי, כי הנסיך פרדיננד יתחתן עם נערה פשוטה מן השוק..." עוד באותו יום יצא המלך לשוק, בתלבושת שהסתירה את זהותו. הוא תר בין הדוכנים אחר נערה לאחיינו. כשמצא אחת כזו, קרב אליה והושיט לה מכתב סגור וחתום בטבעתו. למראה החותמת המלכותית נבהלה הנערה, אולם המלך היסה באצבעו, לבל תעורר מהומה. גשי אל ארמונו של הנסיך פרדיננד, ומסרי את המכתב הזה לידי הנסיך עצמו. אני מבטיחך נאמנה, כי שכרך ישולם לך מיד לאחר-מכן".

הנערה ההמומה הבטיחה למלא את הבקשה ללא דיחוי. היא לא ידעה, כי בקבלת המכתב נעשתה, למעשה, לרעיית הנסיך. המלך הסתלק כלעומת שבא, מבליע מתחת לשפמו חיוך ניצחון. בעוד הנערה אוספת את סחורתה לסליה, כדי למלא את השליחות שהוטלה עליה, קרב אל המקום תגר. האיש חיפש מקום פנוי כדי להציג בו את מרכולתו. כשראה את הנערה האוספת את סחורתה לסליה, ביקש לתפוס את מקומה.

הנערה היתה במצוקה. היא חששה, כי הלה יתפוס את מקומה הקבוע והיא תאבד את מקור-מחייתה. בעודה מתלבטת עברה במקום כובסת קשישה שהייתה מוכרת לכולם, והתהלכה חסרת-מעש. הנערה קראה לה, מסרה לה את המכתב וביקשה ממנה לגשת אל בית הנסיך ולמסור לו את המכתב המלכותי, כשהיא מבטיחה לאשה שתקבל שכרה... הנסיך פרדיננד הביט במכתב וביקשיה שלפניו, ולא ידע אם לצחוק או לבכות. "עליך להינשא עוד היום למוסרת מכתב זה", כתב המלך. הוא החליט הנסיך לבדוק את העניין. הוא שיגר אל המלך את משרתו הנאמן ובידו מכתב שבו שאל, אם לא חלה כאן טעות כלשהי. המלך השיב במכתב: "לא, אין כאן שום טעות. שא אותה לאשה וראה אושר בחייך".

את פקודת המלך אין להפר. עוד באותו יום נערך בארמון הנסיך טקס הנישואין. רק לאחר מכן נודעה הטעות המצערת והמביכה. הוא הצטמרר כולו על האסון אשר הביא על אחיינו. מה עושים כעת? הלוא הכנסייה איננה מתירה גירושין! בבושת-פנים שלח לקרוא ליועצו היהודי. הוא התנצל על שניסה להתערב בדברים הנתונים לשמים, וביקש עצה כיצד להיחלץ מהצרה. ר' דון יצחק הציע למלך, כי ישוגר רץ אל המשלחת שנמצאת בדרכה אל האפיפי, וזו תציג לפניו את הסיפור של נישואי הטעות, "והוא כבר ימצא את הדרך לבטל נישואין אלה". ואמנם כך היה.

האדמו"ר הרב אברהם דוד וואהרמאן זצ"ל - נולד ב-ו' אדר ה'תקל"א (1771) בנדבורנה. נקרא ע"ש זקניו מצד אביו ואימו. מגזע המהרש"א והרמ"א. כשאימו היתה מעוברת הלכה לר' צבי הירש מנדבורנה זצ"ל, רק נכנסה והמגיד קם ממקומו ואמר כי היא נושאת ספר תורה בקרבה והילד יהיה גאון צדיק ומנהיג ישראל. מגיל שלוש פרש מדרכי נערות והקדיש את זמנו לתורה ולעבודת ה'. בגיל שש היה חוזר על לימודיו ברגעים שהמתין לאכול. בגיל תשע נודע כילד פלא והפליא את כל רואיו בהתמדתו הנפלאה ובחריפותו העצומה. העיד עליו ר' משולם איגרא כשוחח עימו כי יגדל ויהיה מופת לכל רבני הדור. ה'לבושי שרד' בחן אותו בגיל צעיר והשתומם לנוכח גאונו. ר' צבי הירש קרא (אב"ד בוטשאטש) הגיע לנדבורנה לתהות על קנקנו ולקח אותו כחתן לבתו. הוא התבטא עליו כי מוחו הוא כשל הרשב"א. התחתן בגיל צעיר מאוד ועבר לגור בבית חותנו בבוטשאטש, שם התיידד עם ר' חיים טירר (מח"ס 'באר מים חיים'). הגה"ק ה'חוות דעת' מליסא העיד שכאשר רבינו היה בגיל 18, היה בקי בכל הש"ס. בשנת ה'תקנ"א (1791) בגיל 20 בלבד, התמנה לרבה של יזלוביץ וישב כ-14 שעות רצופות בביהמ"ד ולעסוק בתורה. האריך בתפילותיו עד למחצית היום. דברי תורתו נאמרו במשך שעות רבות. בסעודה שלישית היה מאריך לפעמים כמעט עד לשעות הבוקר. ענותו מופלא. נהג בכבוד לאדם הפשוט ביותר.

מעולם לא אכל את סעודתו בלי אורח. כל היום וכל הלילה עסק בתורה וישן רק שיתין נשמין כדי לברך ברכת המפיל וכל הלילה היה שקד בתורת הנגלה והנסתר עד כי נחלשו עיניו. בשנת ה'תקע"ד (1814) נפטר חותנו, ורבינו מונה במקומו לרבה של בוטשאטש. התפרסם כפועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. כאשר ר' מאיר מפרמישן עבר פעם ביזלוביץ הסמוכה לבוטשאטש אמר: "מרגישים את הקדושה שהשאיר כאן הצדיק מבוטשאטש". הגאון ר' צבי אורנשטיין אב"ד לבוב כתב עליו: "הרב הגאון האמיתי שר התורה ידיו רב לו בנגלות וגם בנסתרות, צדיק יסוד עולם, איש אלוקים קדוש". **העיד על עצמו כי לא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה.** נפטר ב-כ"ט תשרי ה'תר"א (1840). חי כ-69 שנים. לאחרונה הוקם מחדש האוהל על קברו בחלק הישן של בית הקברות היהודי בבוטשאטש. בנו, ר' ישראל לייב כיהן לאחר פטירת אביו כאדמו"ר בבוטשאטש.

אביו: ר' אנשל (אשר). **אימו:** מרת רחל (בת ר' אברהם רחליס). **נשותיו:** בת ר' צבי הירש קרא (רבה של בוטשאטש ומח"ס 'נטע שעשועים' - זיווג ראשון), אחייניתו (בת בנו של ה'נטע שעשועים' - זיווג שני). בת ר' מרדכי מרדוש ווינרייב (אב"ד אונגוואר - זיווג שלישי). **מרבנותיו:** הגאונים אביו, ר' אנשל, דודו ר' יהושע חרף, ר' יצחק לוי מברדיטשוב, ר' משה לייב מסאסוב, ר' צבי הירש מנדבורנה (ה'צמח ה' לצבי). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אליעזר זאב מבוטשאטש, ר' אורי שרגא פייבל שרייער מברדיטשוב, ר' שלמה דרימר (אב"ד סקאלא ומח"ס 'ש"ת בית שלמה'), ר' אפרים אלישע (אב"ד טשרנוביץ), ר' שמואל

(אב"ד רומולוב מח"ס 'עיון תפילה'). **ילדיו:** ר' ישראל לייב (חתן ר' ישעיהו שור מיאסי), ר' יעקב, ר' משה יוסף מטבריה. **חתניו:** ר' יוסף יהושע וואהרמאן (ממלא מקום חמיו בבוטשאטש. נישא למרת אידל שרה רעכיל), ר' בונם מנחם מנדל מרילוס. **מספריו:** **יאשל אברהם** - על שו"ע או"ח **יעזר מקודש** - על שו"ע אבן העזר **כסף הקדשים** - על שו"ע חושן משפט **ידעת קדושים** - הלכות שחיטות וטרפות, מזוזה, ספר תורה **ברכת-דוד** - על חומש בראשית בדרך קבלה וחסידות **ימחה אברהם** - על התנ"ך וחגי ישראל **אמרות טהורות תפילה לדוד ידברי דוד** - על התפילה **ידברי אבות** - על מסכת אבות **יד רמה** - על הגדה של פסח **ברכת אברהם** - הלכות ברכות **ימילי דחסידותא** - הגהות על ספר חסידים.

באחת העיירות בגליציה שהתמנה מושל חדש. הוא הקים לעצמו בורסקי גדול לעיבוד עורות מחוץ לעיר. בתוך העיר היה קיים בורסקי כזה בבעלותו של יהודי שהתפרנס ממנו. המושל החליט כי עליו להפטר מהתחרות עם מפעל היהודי והוציא צו סגירה ליהודי בטענה כי המפעל מעלה סירחון בתוך העיר. בעל הבורסקי ראה כי הוא עומד לצאת נקי מנכסיו ולכן ביקש להגיע לרבינו. מאחר ולא הכיר את דרכי רבינו לא מצא עוז בנפשו שהוא כאיש פשוט יכנס ולדבר עם גאון וצדיק גדול כזה. הוא פנה לאחת מתלמידי החכמים שבעיר שידע כי הוא חסיד רבינו וביקש שיסע איתו לצדיק ושיהיה לו לפה ולמליץ. הם נסעו לרבינו לשבות שם ביום שבת קודש. כשהגיעו לבוטשאטש בעש"ק נכנסו לבית הרבי. כשרצו לקבל שלום נאמר להם שהוא נמצא במטבח. רבינו נהג לבשל בעצמו את הדגים לש"ק. הם נכנסו למטבח ומצאו את רבינו עומד בלי הקפוטא ועסק בבישול הדגים, ונתן להם שלום. ברוב ענותנותו שאל אותם לבקשתם. הת"ח סיפר מה אירע עם הבורסקאי. הצדיק ענה: "אני את יודע השם בו משה רבינו ע"ה הרג את המצרי, אבל אתם עכשיו אני עסוק. תישארו אצלי בשבת-קודש".

כל יום השבת לא דיבר עימהם מאומה, רק בסעודה שלישית אחרי שגמר את הזמירות התחיל להשמיע ד"ת על הפסוק **וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי** (שמות ב, יב) ודרש בארוכה בנגלה ובנסתר במשך שעות כמנהגו בקודש. בבוקר יום א' רבינו שלח אותם בברכה ובהבטחה שהגזירה התבטלה. כשהגיעו לעיר שמעו את פעמוני הכנסיה מצלצלים כאות סימן על מותו של המושל בלילה הקודם באופן פתאומי, ואז הבינו את סוד שיחו של הגאון הקדוש בסעודה השלישית וראו את גדולתו וכוחו של הצדיק הקדוש והודו לבורא עולם על הנס שנעשה ליהודי.

המקובל הצדיק הרב שלמה שרעבי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ז (1927) בתימן במחוז שרעב. בגיל 12 ידע כבר הלכות שחיטה על בוריה והיה בקי בנסתר. בשנת ה'תש"ט (1948) עלה ארצה עם משפחתו, שהתיישבה במושב "חלץ", מזרחית לאשקלון. בתחילה עבד כנהג מונית, בהמשך החל ללמוד אצל דודו, המקובל הרב מרדכי שרעבי. לאחר מכן עבר לגור ביבנה, שם הסתגר במשך שלוש שנים תמימות בביתו. בתקופה זו זכה לסיים את הש"ס, ארבעת חלקי שו"ע, זוהר ואת שמונת השערים לאריז"ל. לאחר פטירת אשתו הראשונה ממחלה, הגיע לחב"ד בארה"ב ושם למד עם הרבי מליובאוויטש חברותא. לאחר נישואיו בשנית עברו לגור בשכונת משה ולאחר מכן בשכונת בית-ישראל. שם גרו בדירת חדר אחד המחולק בעזרת וילון לשני חלקים, הפנימי-לשינה, והחיצוני ללימוד.

גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. הסתיר עצמו מכל פרסום. צדיק נסתר. עסק בתורה ופעל ישועות בהצנע לכת וללא פרסום. רבים פנו אליו ונושעו. הקהל שהגיע אליו היה מכל גווני הקשת. הרבה בסיגופים ותעניות. סלד מהפרסום. **בעל רוח-הקודש.** בכל לילה היה קם לאמירת 'תיקון חצות'. איש אמת. אהב את התורה בכל רמ"ח אבריו. הסתפק במועט. מהמעט שחי הפריש לצדקה וגמילות חסדים. נהג לקבל על עצמו ייסורים, בשביל להציל את הרבים מפגוע או מגזירה קשה. פתאום היה עולה חומו, וכשהרבנית רצתה להביא רופא, אמר: "לא צריך, ביום פלוני זה יעבור לי", וכך היה. אהב כל יהודי. נפטר בערב ר"ח מר-חשוון (כ"ט תשרי ה'תשע"ב - 2011). חי כ-84 שנים. ציונו בחלקת התימנים בהר-הזיתים שבירושלים.

סבא (מצד האב): ר' גדי מוסא. **אביו:** ר' נתן (הסבא ר' גדי הציל את מלך תימן מהתנקשות בחייו, והוא העשירו עושר רב ואביו השתמש בכל הכסף כדי לשחרר יתומים יהודים שנחטפו לאסלמם). **אמו:** מרת לאה. **נשותיו:** מרת טראקי יפה חנה (בת סבירסה שרעבי, לבית כהן- זיווג שני). **מרבתי:** המקובל הגה"צ רבי מרדכי שרעבי זצ"ל - ראש ישיבת המקובלים 'נהר שלום' (רבינו היה אחיינו, ולמד עמו 18 שנים רצופות). **חברותות:** האדמו"ר ר' ישראל אבוחצירא (הבבא סאלי, רבינו גר מול הבבא סאלי והם למדו שש שנים רצופות), האדמו"ר מנחם מנדל שניאורסון (הרבי מליובאוויטש - למד עמו שבעה חודשים במעונו שבניו-יורק ושעתיים בכל בוקר למדו 'עץ החיים'). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' שמעון למברג (האדמו"ר מאקווא-קרית אתא), ר' שמריהו בר-שלום (מגאולה בירושלים), ר' מרדכי לב, הרב יואב אהרון, ר' יעקב שני. **מספריו:** יבחגוי הסלע בסתר המדרגה- סיפורים על רבינו (נערכו ע"י תלמידו ר' יעקב שני).

להלן סיפורים נפלאים שהובאו על רבינו באדיבות תלמידו ר' יעקב שני מספר 'בחגוי הסלע בסתר המדרגה': בתו של אחד מצדיקי העיר בני ברק התקשתה מאד במציאת זיווגה. היא היתה כבר מורה לתלמידות, כל חברותיה אמהות לילדים רבים, והיא עדיין רווקה. בהגיעה לבית רבי שלמה, הרב חשב קימעא ואמר לה: "ראי, יש לך בכיתה תלמידה יתומה", היא התפלאה שכן דבר לא היה ידוע לה. אך הרב אמר לה שתברר ותגלה את זהותה של היתומה ובמשכורת הקרובה שתקבל, קחי את כל הכסף ואת הילדה הזו, ותעברי אתה בחנויות בבני ברק ותקני לה את כל צרכיה, החל מביגוד וכלה בפרטים קטנים, ואל תעזבי אותה עד שתראי שהיא שמחה מאד מאד. אחר שתעשי זאת תתחנתי בעז"ה תוך חודשיים. היא עשתה כדבריו, ולאחר כמה חדשים באה לבית הרב להביא לו הזמנה לחתונה, באמרה כי כל דברי הרב היו מדויקים.

אחותי שאלה את הרב האם למכור את דירתה, הרב אמר לה "לשים שלט". תשובה פשוטה ובנאלית, לא? אחותי לא הכירה כ"כ את הרב ושכחה מתשובתו, היא זכרה שהרב הסכים למכירת הדירה. היא פנתה למתווכים, והשקיעה בזה מאמץ, ולא עלה בידה למכור את הדירה. מאחר והדירה לא נמכרה, החליטה לשאול שוב את הרב ולבקש ברכה. בתה הקטנה אמרה לה: "אמא, הרב אמר לך לשים שלט". מיד היא נזכרה. **באותו יום היא שמה שלט על הדירה, ועוד באותו יום היא נמכרה!** היא שאלה את הקונים איך הם הגיעו אליה. הם אמרו שכבר כמה חודשים הם מסתובבים באיזור הזה ומחפשים לקנות דירה, ולא מצאנו שום דירה העומדת למכירה, והיום ראינו את השלט, ושמחנו.

לפני כ-30 שנה התגוררתי בקרית משה, בכניסה לירושלים. היה זה לאחר יום לימודים קשה, הרגשתי צורך לראות את דודי (הרב), אפילו לכמה דקות. התלבטתי עם עצמי. שאלתי חברים: "מה אתם אומרים אסע אליו או לא? פשוט, הדוד נוהג לישון מוקדם ולקום מוקדם לתיקון חצות וללמוד עד אחר התפילה. אולי זה יפריע לו?".

סוף כל סוף לפני השקיעה הגעתי. הרמתי ידי לנקוש על הדלת ושמעתי את קולו המוכר: "יואל, אתה יכול להיכנס אני מחכה לך!". לא הספקתי להתאושש, תוך כדי דיבור הוא ממשיך ואומר: "יואל, מדוע אתה צריך להתלבט? מדוע אתה שואל את חבריך? אתה יודע שאני אוהב אותך, מתי שאתה רוצה אתה יכול לבוא, לא צריך להתלבט, קח את עצמך ובוא". הדוד המשיך לצחצח שיניו כמו לא קרה מאומה. אני שרק התחלתי להכיר את גדולתו, עמדתי משתאה מרוח-הקודש (י.ד.).

באחד הימים פנה אליי חבר שהוא מעוניין שאסע אתו לרב לקבל ברכתו, כי יש לו קשיים עם הרשויות. נסענו לרב, והחבר שטח את בעיותיו עם הרשויות השונות. הרב אמר לו שעליו לבדוק את המזוזה בחדר השינה שלו, והוסיף, שכאשר הוא מזמין סופר שיבדוק את המזוזה, שיאמר לו להביא אתו מזוזה חדשה אחת. החבר הזמין סופר וכשהוא הוריד את בית המזוזה האמורה, גילה שהיא ריקה לחלוטין. הסופר הכניס את המזוזה שהביא אתו, ואחרי זה כל העניינים של חברי עם הרשויות נפתרו באחת. (א.ה מב"ב)

לפני כשנתיים פנה אליי חבר ובקש לדעת את כתובתו של הרב זצ"ל. מסרתי לו את הכתובת, הוא נסע אל הרב ובקש ברכתו ל"זרע של קיימא", שכן 11 שנה מאז נישואיו עם רעייתו, ועדיין לא זכו להיפקד! הרב בירך אותו שיזכו ל"זרע של קיימא", ואחר כשנה נולדה להם בת בשעה טובה ומוצלחת. (א.ה מב"ב)

האדמו"ר הרב מנחם מנדל הגר זצ"ל הידוע כ'צמח צדיק' - נולד ב-כ"ד אייר ה'תקצ"ב (1830) בעיירה קוסוב כבן זקונים להוריו. נקרא על שם סבו, ר' מנחם מנדל הגר מקוסוב, שנפטר כארבע שנים לפני כן. מילדותו שקד על לימוד התורה מתוך פרישות. הצטיין בכישרונות מפליאים והתפרסם כעילוי. במשך כעשר שנים ישב על התורה כשהוא סמוך על שולחן אביו וכיהן כאב"ד בויז'ניץ. בשנת ה'תרי"ד (1854) בהיותו כבן 24 שנים בלבד נפטר אביו ורבינו החל לכהן כאדמו"ר הראשון בשושלת ויז'ניץ. אלפים מחסידי אביו דבקו בו. רבבות יהודים במזרח-גאליציה, ברומניה ובהונגריה הסתופפו בצילו. **גאון מופלג בתורה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. שקדן עצום. פזרן גדול לצדקה. עסק רבות בתיקון נשמות. סגפן גדול. בלילות החורף הקרים לא היה מתחמם על ידי תנור. פעל גדולות ונצורות למען יושבי ארה"ק. נפטר ב-כ"ט בתשרי ה'תרמ"ה (1885) לאחר מחלה קשה. חי כ-55 שנים. ציונו בויז'ניץ. בנו, ר' ברוך מילא את מקומו כאדמו"ר.**

אביו: ר' חיים הגר (האדמו"ר השני בשושלת קוסוב-ויז'ניץ מח"ס 'תורת חיים' בן האדמו"ר ר' מנחם מנדל מקוסוב בעל 'אהבת שלום'). **אימו:** מרת ציפורה (בת ר' יהודה מאיר משפיטובקה). **אשתו:** מרת מרים מעניא (בת האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין- נישא בשנת ה'תר"ד בהיותו כבן 14). **ילדיו:** האדמו"ר ר' ברוך (מח"ס 'אמרי ברוך'), ר' יעקב דוד (חתן ר' משולם זוסיא מטשולמאט, נכד רבי זוסיא מאניפולי). מרת שרה (נישאה לר' שמואל מסקאהל, בנו של האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלז).

כשנפטר ר' שמואל אליעזר פלדמן זצ"ל מווישאוו לא סיפרו לרבינו על כך. בליל ש"ק כאשר שר 'כל מקדש' הסתכל רבינו כל פעם על מקום מסויים אותו המקום, שבו היה הנפטר יושב בחייו אצל שולחנו של רבינו. כאשר סיים לומר קידוש פנה לגבאי ושאל: "זלמן למה לא אמרת לי שר' שמואל אליעזר פלדמן נפטר? תדע, שכאשר האדם מבקש בעוה"ב שיתנו לו רשות ללכת למקום שהיו לו הרהורי תשובה בחייו מוכרחים לתת לו את מבוקשו וגם הוא, כיוון שהיו לו הרהורי תשובה בעוה"ב במקום כזה, מוכרחים למלא לו מבוקשו, וראיתיו עתה עומד ליד השולחן, במקום שבו היה עומד בחיים חיותו".

פעם בליל שישי, באמצע הלילה, יצא מחדרו לחדר הסמוך, ניגש אל חיים משמשו, העיר אותו, ומסר בידו סכום כסף הגון ואמר: "בקשה, קח סכום כסף זה, לך לבית פלוני שבקצה השני של העיר, שם תמסור את הכסף לבני המשפחה הזקוקים לכך". הגבאי לא רצה ללכת לשם, מפני הקור ומפני הפחד והמורא, שהיה לו ללכת יחידי את כל המרחק, בחשכת הלילה, והוא החל לטעון לפני הצדיק: "רבי, קר בחוץ, אני פוחד ללכת", והוסיף: "צריך לעבור את ביהכנ"ס, וחוששני לעבור דרכו בלילה, מפני הסכנה (רגילים היו אנשים לומר כי בלילות קוראים לנפטרים לעלות לתורה). אי"ה מחר אלך מיד בבוקר".

אולם רבינו הפציר בו שילך מיד. המשמש לא יכול היה לעמוד בהפצרות. הוא חשב שיצא החוצה, ישהה בחוץ כדי שיעור מהלך למקום המיועד, ואח"כ ישוב לבית ולמחרת ימסור את הכסף. הוא יצא החוצה, ושב לחדרו. שאל רבינו: "חיים, האם הלכת?" - "הלכתי". אמר לו הרבי: "והרי לא הלכת", ושוב הפציר בו שילך. כשראה חיים, שאין לו ברירה אחרת, הדליק את העששית, ויצא לדרך בחשכת הלילה. כשהתקרב, ראה מרחוק אור מתנוצץ מאותו בית, אולם שמע קול צעקות. בדקות הבאות, קלט שהבעל מתווכח עם אשתו על עסקי פרנסה. האישה טענה: "מילא כל השבוע - הילדים רעבו ולא היה מה לאכול, אבל כעת כבר יום חמישי בלילה, כולם כבר הכינו את צורכי השבת, ולנו עדיין אין מאומה!".

הבעל השיב: "מה אעשה? בכל השבוע אני עמל ויגע, אבל מה אעשה, שהמזל אינו מאיר לי פנים?!" - "באותו רגע נקש המשמש על החלון, כשהוא מבין את כוונת הרבי, ששלחו בשעה זו. הם שאלו: "מי זה?" והוא השיב: "חיים". מיד התמלא הבית שמחה - "אם חיים כאן, כבר טוב", הם פתחו את הדלת, והוא מסר את הכסף בשם הרבי. כששב, המתין רבינו בכניסה, ואמר: "עתה נכון הדבר שהלכת".

כאשר בתו של רבינו חלתה במחלה קשה, ולצורך רפואתה היה צריך להביא לה טובי הרופאים מהעיר הבירה. אביה, אשר דאג לה והתעדכן בשלומה מדי יום באמצעות מברק שנשלח מבית הדואר המרכזי שבעיר. באחד הימים לא הגיע המברק, וניכר כי הדבר הטריד מאוד את מנוחת רבינו. שעות ספורות מאוחר יותר, הגיע המברק ובו בשורות נפלאות: **הבת יצאה באותו היום מכלל סכנה, ומגמת שיפור משמעותי החלה ניכרת...** שמחה רבה ניכרה כעת על פני הרבי. משמשו שאל: "רבי, כיצד יתכן, כי עיכוב במשלוח הדואר גרם לרבי עוגמת נפש רבה? אם הרבי לא ידע את נפשו מרוב דאגה, ולא הצליח להתחזק באמונה וביטחון בשעת צער - מה נאמר אנו, איזובי הקיר?".

רבינו השיב: "אם סבור אתה כי סימני המועקה נבעו מהדאגה לשלומה של בתי, אתה טועה. הסיבה לדאגה היתה: **מזה שנים רבות, אני עמל כדי לסגל לעצמי את מעלת 'אהבת לרעך כמוך'. אני שוקד רבות כדי לתקן את נפשי, ולהביא את עצמי לידי כך שאהב כל יהודי באותה המידה בה אני אוהב את עצמי!** לאחרונה, היה נראה לי כי עלה בידי להשיג את המעלה המיוחלת. חשבת, שכבר הצלחתי להגיע למדרגה, בה אין כל הבדל לדידי בין עצמי ובשרי לבין כל אדם אחר מישראל. אולם היום, למרבה צערי, התבדיתי... התברר לי, שכאשר חרדתי לשלומה של בתי היקרה, עלתה דאגתי עשרת מונים על הדאגה, שאני חש כאשר יהודי מחסידי מגיש לי פתקא, ובו בקשה עבור אחד מבני ביתו אשר נפל למשכב וסכנה נשקפת לחייו... על כך, עגומה נפשי. זו הסיבה לצערי ולמועקה הרבה, אשר ניכרה על פני!", סיים הרבי את דבריו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים